Kommunernas socialtjänst k.f.

BOKSLUT 2021

Förbundsstyrelsen § 63 05 04 2022
Förbundsstyrelsen § 79 24.05.2022
Förbundsstämman § 14 10.06.2022

Innehåll

1. VERKSAMHETSBERÄTTELSE ... 1
1.1. Allmänt ... 1
1.1.1. Grunden för verksamheten ... 1
1.1.2. Strategiska mål ... 2
1.2. Förbundsdirektörens översikt ... 3
1.3. Förbundets förvaltning ... 4
1.3.1. Förbundsstämman ... 4
1.3.2. Förbundsstyrelsen ... 4
1.3.3. Ledningsgrupp ... 5
1.4. Allmän ekonomisk utveckling ... 6
1.2.1. Den åländska ekonomin ... 6
1.2.2. Ålands befolkning ... 7
Preliminära uppgifter för 2021 ... 7
Åldersstruktur 31.12.2020 ... 7
1.2.3. Kommunernas budget 2022 ... 7
1.5. Väsentliga förändringar i förbundets verksamhet och ekonomi ... 9
1.5.1. Ny organisation ... 9
1.5.2. Verksamhetsintäkter ... 9
Övriga försäljningsintäkter ... 9
Avgiftsintäkter ... 9
Understöd och bidrag ... 9
Övriga verksamhetsintäkter ... 9
1.5.3. Verksamhetskostnader ... 10
1.5.4. Investeringar ... 10
1.5.5. Likviditet och finansiering ... 10
1.5.6. Väsentliga händelser efter verksamhetsårets slut ... 10
1.6. Förbundets personal ... 11
1.6.1. Antal anställda ... 11
1.6.2. Friskvård och hälsa ... 12
1.6.3. Utbildning ... 13
1.7. Kvalitet ... 14
1.8. Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen ... 15
1.8.1. Ny organisation och lagstiftning ... 15
1.8.2. Omvärldsfaktorer ... 15

1.8.3. Budget och ekonomiplan ... 15
1.8.4. Rättegångar och tvister ... 16
1.9. Intern kontroll och riskhantering ... 17
1.9.1. Syfte ... 17
1.9.2. Byggstenar ... 17
En stabil organisation ... 18
Riskanalys ... 18
Riskhantering ... 19
Uppföljning ... 19
1.9.3. Roller och ansvar ... 20
1.9.4. Allmän redogörelse ... 21
1.10. Ekonomisk översikt ... 22
1.10.1. Räkenskapsperiodens resultat ... 22
1.10.2. Finansieringsanalys ... 23
1.10.3. Balansräkning ... 24
1.10.4. Totala inkomster och utgifter ... 27
2. BUDGETUTFALL ... 28
2.1. Ekonomiska styrprinciper ... 28
2.2. Driftsekonomidelens utfall ... 29
2.2.1. Organisationsstöd ... 29
Verksamhetsområde och verksamhetsidé ... 29
Målsättningar ... 29
Måluppfyllelse ... 30
Ekonomiskt utfall ... 31
2.2.2. Tidigt stöd för barn och familj ... 32
Verksamhetsområde och verksamhetsidé ... 32
Målsättningar ... 32
Måluppfyllelse ... 33
Övrigt inom verksamheten 2021 ... 33
Ekonomiskt utfall ... 34
Nyckeltal ... 35
2.2.3. Barnskydd ... 36
Verksamhetsområde och verksamhetsidé ... 36
Målsättningar ... 36
Måluppfyllelse ... 37

Ekonomiskt utfall ... 38
Nyckeltal ... 39
2.2.4. Vuxensocialarbete ... 40
Verksamhetsområde och verksamhetsidé ... 40
Målsättningar ... 41
Måluppfyllelse ... 41
Övrigt inom verksamheten 2021 ... 42
Ekonomiskt utfall ... 43
Nyckeltal ... 44
2.2.5. Funktionsservice och sysselsättning ... 45
Verksamhetsområde och verksamhetsidé ... 45
Målsättningar ... 45
Måluppfyllelse ... 46
Övrigt inom verksamheten 2021 ... 47
Ekonomiskt utfall ... 48
Nyckeltal ... 50
2.3. Resultaträkningsdelens utfall ... 51
2.4. Investeringsdelens utfall ... 52
2.4.1. Förvaltningen ... 53
2.4.2. Enheter ... 53
Målsättningar ... 53
Måluppfyllelse ... 53
2.4.3. Tistelgränd ... 53
Målsättningar ... 53
Måluppfyllelse ... 53
2.4.4. Navigationsskolegränd (Hildas Hus) ... 54
Målsättningar ... 54
Måluppfyllelse ... 54
2.4.5. Blåbärsstigen ... 54
Målsättningar ... 54
Måluppfyllelse ... 54
2.4.6. Svedgränd ... 55
Målsättningar ... 55
Måluppfyllelse ... 55
2.4.7. Smedjegränd (Solkulla) ... 55

Målsättningar ... 55
Måluppfyllelse ... 55
2.5. Finansieringsdelens utfall ... 56
3. BOKSLUT ... 57
3.1. Resultaträkning ... 57
3.2. Finansieringsanalys ... 58
3.3. Balansräkning ... 59
3.4. Noter till bokslutet ... 61
3.4.1. Redovisningsprinciper ... 61
3.4.2. Jämförbarhet med föregående verksamhetsår ... 61
3.4.3. Intäkter från kommunerna ... 61
3.4.4. Personal ... 62
3.4.5. Specifikation av köpta tjänster ... 64
3.4.6. Arvoden till revisorerna ... 64
3.4.7. Avskrivningsplan ... 64
3.4.8. Avskrivningar ... 65
3.4.9. Immateriella och materiella tillgångar ... 65
3.4.10. Placeringar ... 66
3.4.11. Kortfristiga fordringar ... 66
3.4.12. Eget kapital ... 67
3.4.13. Avskrivningsdifferens ... 67
3.4.14. Förvaltat kapital ... 68
Donationsfondernas kapital ... 68
Övrigt förvaltat kapital ... 68
3.4.15. Långfristigt främmande kapital som förfaller senare än efter 5 år ... 68
3.4.16. Kortfristigt främmande kapital ... 69
3.4.17. Ansvarsförbindelser och övriga arrangemang utanför balansräkningen ... 69
Kreditlimit ... 69
Återbetalningsansvar gällande mervärdesskatt ... 70
Hyresansvar och andra avtalsrättsliga ansvar ... 71
Rättegångar och tvister ... 71
3.4.18. Transaktioner med intressenter ... 71
3.5. Förteckningar och redogörelser ... 72
3.5.1. Förteckning över bokföringsböcker ... 72
3.5.2. Redogörelse av förvaring av bokföringsböcker ... 72

3.6. Underskrifter 73
3.6.1. Styrelsens och förbundsdirektörens underskrifter 73
3.6.2. Revisorspåteckning 74

1. VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1.1. Allmänt

1.1.1. Grunden för verksamheten

Kommunalförbundets verksamhet omfattar all den socialvård som enligt lag ankommer kommunerna i enlighet med 1 § LL om kommunalt samordnad socialtjänst (ÅFS 2016:2) och utgör ett för landskapet Åland gemensamt socialvårdsområde i enlighet med 3 § 1 mom nämnda lag.

I enlighet med grundavtalet ska förbundet främja invånarnas hälsa och välfärd och säkerställa att de socialvårdstjänster som var och en har rätt till finns att tillgå för samtliga invånare i socialvårdsområdet. Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd och verkställandet av kommunalförbundets verksamhet sker i samarbete med kommuner och andra myndigheter. Vidare ska verksamheten sträva efter en likvärdig service i alla medlemskommuner, en effektiv användning av resurserna, en samlad kompetens och hög specialisering inom personalen, en hög integritet, en stark anonymitet och ett gott rättsskydd.

Det grundläggande uppdraget för socialvården är att upprätthålla individers funktionsförmåga så att alla har möjlighet att fungera som fullvärdiga medlemmar i samhället.

Socialarbete är sådan ledning, rådgivning och utredning av sociala problem som handhas av yrkesutbildad personal inom socialvården samt andra stödåtgärder som upprätthåller och främjar individen och familjens trygghet och förmåga att komma tillrätta samt samfunds funktionsförmåga.

Enligt socialvårdslagen som trädde i kraft 1.1.2021 (ÅFS 2020:12) ska välfärden bland annat främjas av rådgivning och handledning och strukturellt socialt arbete. Det strukturella sociala arbetet innebär produktion av information, målinriktade åtgärder samt införlivande av sakkunskapen inom socialvården i annan offentlig verksamhet. De kommunala myndigheterna ska i samarbete med landskapsmyndigheterna ge akt på och främja välfärden hos personer som behöver särskilt stöd samt avhjälpa missförhållanden och förebygga uppkomsten av dem och stödja barn och unga genom att avhjälpa missförhållanden i uppväxtförhållandena och förebygga uppkomsten av missförhållanden.

Socialvårdslagen definierar dels stödbehoven[1] och dels den socialservice som är tänkt att kunna möta stödbehoven: socialt arbete; social handledning; social rehabilitering; familjearbete, hemservice, hemvård; boendeservice; service på en institution; service som stöder rörlighet; alkohol- och drogarbete; förbyggande av psykisk ohälsa; rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor; övervakning av umgänge mellan barn och förälder; ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående; verksamhet i sysselsättningssyfte för personer med funktionsnedsättning; arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning samt annan socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och som tillgodoser de definierade stödbehoven.

[1] Socialservice ska ordnas 1) som stöd för att klara av det dagliga livet, 2) till följd av stödbehov med anknytning till boende, 3) till följd av behov av ekonomiskt stöd, 4) för att förhindra marginalisering och främja delaktighet, 5) till följd av stödbehov på grund av närstående- och familjevåld samt annat våld eller annan illabehandling, 6) till följd av stödbehov i anslutning till akuta krissituationer, 7) för att stödja en balanserad utveckling och välfärd hos barn, 8) till följd av stödbehov på grund av missbruk av berusningsmedel, psykisk ohälsa, annan sjukdom, skada eller åldrande, 9) till följd av stödbehov med anknytning till fysisk, psykisk, social eller kognitiv funktionsförmåga, 10) för att stödja anhöriga och närstående till personer som behöver stöd.

1.1.2. Strategiska mål

Förbundet ser att det finns fyra grundläggande värden som fungerar som avgörande stöd i förverkligandet av hur uppdraget att upprätthålla individers funktionsförmåga utförs. De strategier, policys, riktlinjer och rutiner som antas inom förbundet ska ta avstamp i dessa värden. Verksamhetsområdena ska inom sina uppdrag bryta ner värdena i mer konkreta handlingar och beteenden.

Kompetens
Kompetensen är en del av förbundets arbetstagarperspektiv. Det är avgörande för verksamheten att vi kan knyta till oss behörig personal och fortlöpande fortbilda för att upprätthålla kunskaper och få nya färdigheter. Förbundet är också en kunskapsgenererande verksamhet, klientarbetet ska fungera som underlag för alla myndigheters förebyggande arbete inom det sociala området.

Smidighet
Smidighet ska förstås både från arbetsgivar- och klientperspektiv. Vårt uppdrag är att underlätta processer och system, så att processerna underlättar sakkunnigarbetet inom förbundet. Den här ansatsen om smidighet underlättar också för klienterna, fungerande interna system och en klar rollfördelning bidrar positivt till klientrelationerna. En smidig samverkan mellan de myndigheter som arbetar för en och samma individs funktionsförmåga är också prioriterad.

Trygghet
Trygghet är en del av upprätthållandet av individers funktionsförmåga. Dels ska samhället ha ett grundläggande förtroende för organisationen. Den centrala tanken är att alla någon gång i livet kan komma att vara beroende av utomstående hjälp, tröskeln för att ta kontakt ska också vara låg. Dels ska klienten som individ uppleva att beviljade insatser stärker den egna funktionsförmågan.

Förebyggande
Den nya socialvårdslagen ställer högre krav på det förebyggande arbetet inom socialvården. Syftet är att undvika mänskligt lidande och kostsamma åtgärder i ett senare skede. Inom KST har verksamhetsområdet Tidigt stöd för barn och familj en tydlig roll i det förebyggande arbetet.

1.2. Förbundsdirektörens översikt

KST:s första verksamhetsår med både ny organisation och ny lagstiftning har tack vare organisationens kompetenta personal, styrelse, stämma och samarbetspartners gått över förväntan.

KST:s samarbete med kommunerna är fortsättningsvis viktigt för att kunna tillgodose kommuninvånarnas behov, bland annat vad gäller bostäder och integration men även servicen för de personer som tillhör både kommunernas och KST:s ansvarsområde.

Arbetet i samverkansgrupperna har kommit igång. Ett intensivt samarbete med skolorna och Ålands hälso- och sjukvård kommer också att vara nödvändigt för att kunna hjälpa ”hemmasittare” på ett bättre sätt än idag.

Alla system, styrdokument är ännu inte på plats och inte heller alla rutiner/processer i verksamheten. Nu finns det dock möjligheter att hämta uppgifter från befolkningsregistret, överföra e-tjänster till socialvårdssystemet. KST har nu även ett system för tidsbokning och SMS-påminnelser samt tillgång till UMA-registret. Det innebär en enklare hantering för handläggarna men också en ökad service gentemot klienterna.

Med tanke på att KST:s första budget byggde på ÅSUB:s statistik och efterföljande besparingar på ca 1,6 miljoner så får man anse att bokslutet ser bra ut. Kostnaderna överskrids med 299 000 euro, men då har KST enligt försiktighetsprincipen tagit upp ett timpris för Mariehamns stads hemservice som KST har god förhoppning om att kunna förhandla ner.

Kommunandelarna är under budget tack vare att landskapsregeringen höjde landskapsandelarna med 391 000 euro, vilket inte fanns med i budget. intäkterna är 17 000 euro lägre än budgeterat. Enskilda kommuner kan trots att kommunandelarna underskrider budget få en ökning på grund av förändringar i invånarantal och skattekraft, vilket ligger till grund för kostnadsfördelningen.

Organisationen har ett stort utbildningsbehov till följd av ny lagstiftning och till följd av gränsdragningar mellan KST, kommunerna och andra myndigheter. KST hoppas på stöd av landskapsregeringen i denna fråga motsvarande utbildningsavdelningens insatser inom skola och barnomsorg.

Det är viktigt att KST är en attraktiv arbetsplats och lyckas behålla sin personal. Rekrytering av bland annat socialarbetare och närvårdare har visat sig vara svårt. Det behöver utredas hur personalförsörjningen inom dessa yrkeskategorier kan säkras långsiktigt.

Mariehamn den 31 mars 2022

Katarina Dahlman
Förbundsdirektör

1.3. Förbundets förvaltning

1.3.1. Förbundsstämman

Förbundsstämman utgör förbundets högsta beslutande organ. På stämman deltar 16 ledamöter, en från varje medlemskommun. Vid stämman har varje kommun en röst per påbörjat femhundratal invånare i respektive kommun per 31.12 föregående år. Förbundsstämman är beslutsför då minst två tredjedelar av representanterna är närvarande och invånarantalet i de kommuner som är representerade uppgår till minst hälften av det sammanlagda invånarantalet i samtliga medlemskommuner. Beslut fattas med enkel majoritet såvida minst fyra kommuner omfattar beslutet.

Förbundsstämman ska godkänna förbundets budget och ekonomiplan samt förvaltningsstadga, välja ledamöter i förbundets organ samt revisorer, fatta beslut om grunderna för de förtroendevaldas ekonomiska förmåner och om godkännande av bokslut och ansvarsfrihet samt fastställa grunderna för förbundets avgifter, interna kontroll och riskhantering samt beräkning av avskrivningar. Övriga uppgifter beslutas av förbundsstyrelsen.

Förbundsstämma ska hållas två gånger om året. Vid behov kan stämman sammankallas oftare. Extra förbundsstämma ska sammankallas när minst två medlemskommuner skriftligen så begär för behandling av ett visst ärende. Under 2021 sammanträdde förbundsstämman två gånger.

1.3.2. Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen leder förbundet och dess förvaltning samt bevakar förbundets intressen och representerar förbundet. Förbundets förvaltning, ekonomi och övrig verksamhet leds av förbundsdirektören under styrelsens övervakning.

Styrelsen utses av förbundsstämman för två år i taget och består av sju medlemmar med personliga ersättare. Bland styrelsemedlemmarna utses styrelsens ordförande och viceordförande av förbundsstämman. Styrelsemedlemmarna ska inneha antingen fullmäktige- eller styrelseplats eller vara ledande tjänstemän i medlemskommunerna. Styrelseplatserna utses på förslag av medlemskommunerna, så att Mariehamn stad föreslår två platser, södra Åland två, norra Åland två och skärgården en plats.

Vid förbundsstämman den 29 maj 2020 fastställdes en styrelsesammansättning för 2020–2021 och vid stämman den 28 januari 2022 återvaldes styrelsen för 2022–2023 enligt följande:

Ordinarie medlem		Ersättare
Runar Karlsson	Ordförande	Ewa Danielsson
Katrin Sjögren	Vice ordförande	Anna Holmström
Gun-Mari Lindholm		Johan Rothberg
Roger Jansson		Henrik Löthman
Ida Eklund		Andreas Johansson
Susann Fagerström		Niklas Danielsson
Christian Dreyer		Julia Lindfors

Under 2021 sammanträdde förbundsstyrelsen 16 gånger.

1.3.3. Ledningsgrupp

Förbundets ledningsgrupp utses och leds av förbundsdirektören. Förbundsdirektören utser sekreterare för gruppen. Ledningsgruppen ska säkerställa att verksamheten och processerna inom förbundet samordnas och ta initiativ till utvecklande åtgärder.

Ledningsgruppen har under året haft följande sammansättning:

Katarina Dahlman	Förbundsdirektör
Andrea Björnhuvud	Områdeschef, funktionsservice och sysselsättning
Mikaela Brandt	Områdeschef, vuxensocialarbete
Paulina Eklund	Områdeschef, barnskydd
Jimmy Hellgren	Kvalitets- och metodchef
Sarah Holmberg	Personalchef (fr.o.m. 15.4.2021)
Susann Peltonen	Områdeschef, tidigt stöd för barn och familj
Jenny Tildeman	Ekonomichef

Kanslisekreterare Åsa Andersson har fungerat som ledningsgruppens sekreterare sedan 3.5.2021.

1.4. Allmän ekonomisk utveckling

(Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

1.2.1. Den åländska ekonomin

Den åländska ekonomin är direkt och indirekt beroende av förändringar i den internationella omgivningen, i synnerhet av utvecklingen i Finland och Sverige samt förändringar i oljepriset.

Konjunkturinstitutet konstaterade i december att den svenska ekonomins återhämtning tillfälligt brutits i och med den snabba smittspridningen som inträffade i slutet av 2021. När smittspridningen ebbar ut väntas hushållens konsumtion ta fart igen och med ett högt sparande i bagaget väntas hushållens konsumtion av framför allt kontaktnära tjänster att öka snabbare under andra kvartalet 2022. Finlands bank konstaterar att Finland har återhämtat sig snabbt från den recession som coronapandemin skapat. Hushållens konsumtion och företagens ökade investeringar är de drivande faktorerna bakom tillväxten. Spridningen av Omikron-varianten nämns dock ha skapat osäkerhet i ekonomin. Det är möjligt att hushållen kan börja använda de under pandemitiden samlade besparingarna till konsumtion när försiktigheten som pandemin fört med sig lättar.

De åländska hushållens förtroendeindikator var tydligt positivare under hösten 2021 än våren 2021. Förtroendeindikatorn i både Sverige och Finlands steg under första halvan av 2021 men minskade under hösten. I slutet av året (december) hade de svenska hushållen fortfarande en positiv bild av den egna och landets ekonomi medan förtroendet bland de finska hushållen var negativt. Båda länders förtroendeindikator låg över det egna tioårsmedelvärdet under hela 2021.

Prisutvecklingen på Åland följer vanligtvis relativt nära den som gäller för Finland som helhet. Även på Åland steg inflationen kraftigt under det senaste året (2021), dock något saktare än i Finland. Den årliga inflationen var på en lägre nivå; 1,7 procent att jämföra med Finlands 2,2. Högre priser inom huvudgrupperna bostäder, vatten, elektricitet, gas och övriga bränslen samt transport inverkade mest på uppgången.

År 2020 sköt arbetslösheten i höjden på grund av coronapandemin. Det genomsnittliga relativa arbetslöshetstalet för 2020 blev 9,5 procent, vilket är den högsta årsnoteringen sedan arbetslöshetsgraden började mätas för Åland. Under 2021 minskade arbetslösheten och det årsvisa medeltalet för 2021 var 6,8 procent. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal låg på 7,7 procent 2021. Lediga jobb i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) ökade mellan 2020 och 2021.

Under de tre första kvartalen 2021 startades fler företag än under motsvarande period år 2020. Antalet konkurser ökade något under 2021 (hela året) från året innan, men antalet anställda som berördes av konkurser var färre.

Enligt preliminära uppgifter var den årliga tillväxten av omsättningen i det privata näringslivet år 2021 cirka tolv procent. Tillväxten var starkast inom transportsektorn och hotell- och restaurangbranschen. Det bör dock betonas att jämförelseåret var svagt: båda branschernas omsättning minskade kraftigt under 2020. Preliminärt ökade lönesumman i det privata näringslivet med en procent från nivån 2020. Turismens omsättning ökade preliminärt med 21 procent från 2020. Årstillväxten i lönesumman var däremot negativ, cirka -2 procent.

Under 2021 sjönk ECB:s långa referensränta (12 månader) ytterligare och har nu legat under nollstrecket för sjätte året i följd, vilket avspeglar de kontinuerligt låga interbank-räntorna i Europa.

Råoljepriset (Brent) steg under 2021 och var cirka 74 USD per fat i slutet av året (cirka 50 USD i slutet av 2020).

1.2.2. Ålands befolkning

Preliminära uppgifter för 2021

De preliminära uppgifterna om befolkningsförändringarna 2021 som kommer från Statistikcentralen ger som resultat ett invånarantal för Åland på 30 344 personer den 31 december 2021. Ålands befolkning ökade med 215 personer 2021. Detta är en något mindre ökning än 2020 då den var 245 personer, men på samma nivå som 2000-talets genomsnitt. I elva kommuner ökade invånarantalet, i fyra minskade det och i en var det oförändrat enligt den preliminära statistiken över befolkningsrörelsen. Totalt på landsbygden ökade befolkningen med nästan 200 personer och i Mariehamn blev ökningen drygt 30. Båda dessa siffror är i samma storleksordning som 2020.

Det föddes 293 barn under året, vilket var ett trettiotal flera än 2020. Endast två gånger under 2000-talet har siffran varit högre. Antalet avlidna var 263, en minskning med nästan 30, men på 2000-talets medelnivå. Födelsenettot, det vill säga skillnaden mellan antal födda och avlidna, blev positivt, plus 30 personer jämfört med minus 30 året före.

Större delen av befolkningsökningen berodde ändå på flyttningsrörelsen som gav ett överskott på drygt 160 personer, 50 färre än 2020. Summan av födelse- och flyttningsnetto är 193. Därtill kommer posten ”korrigeringar” på 22 personer, varför den totala förändringen är 215 personer.

Åldersstruktur 31.12.2020

Invånarna som har fyllt 50 år ökade med 170 personer 2020 och utgjorde därmed den större delen av Ålands befolkningstillväxt. Tack vare flyttningsöverskott ökade också antalet invånare under 50 med drygt 70 personer. Befolkningens medelålder steg från 43,6 till 43,9 år.

Den del av befolkningen som är under 18 år blev 45 flera under 2020. Invånarna i åldrarna 18–29 minskade med över 110. En ökning med 140 personer skedde i åldersgruppen 30–49. Befolkningen i åldern 50–64 år ökade med närmare 30 personer. De som har fyllt 65 blev 145 flera, och huvuddelen av ökningen eller 120 personer skedde i åldersgruppen 75–84 år. Ökningen av invånarna som har fyllt 85 är ännu rätt liten, 14 personer under 2020.

Sedan år 2000 har Ålands befolkning ökat med över 4 300 personer. De som har fyllt 50 är nu 3 800 flera, medan befolkningen under 50 år har ökat med bara 500 personer. Den största förändringen har skett i gruppen 65–74 år, där invånarna har blivit nästan 1 800 flera. De som är 75–84 har ökat med 700 och de som är 85 och äldre med drygt 200. De unga under 18 år är närmare 300 flera nu än för 20 år sedan.

1.2.3. Kommunernas budget 2022

Jämfört med 2021 års budget (inklusive tilläggsbudget) förväntar sig kommunerna en minskning av verksamhetsintäkterna med 2,6 miljoner till 65,1 miljoner euro sammantaget. Under samma period förväntas verksamhetskostnaderna minska med 1,8 miljoner jämfört med 2021 till 213,2 miljoner. Av verksamhetskostnaderna utgör personalutgifterna den största andelen och uppgår till 44 procent. För 2022 förväntas personalutgifterna bli 0,9 miljoner högre än i 2020 års bokslut.

De sammanlagda skatteintäkterna beräknas uppgå till 118 miljoner, vilket är en ökning med 6,2 miljoner jämfört med bokslutet 2020. Jämför man med budgeten (inklusive tilläggsbudget) för 2021 är det en ökning med tio miljoner euro. Fyra kommuner, Föglö, Kökar, Lumparland och Sund, budgeterar

lägre skatteintäkter för 2022 jämfört med bokslutet 2020, alla övriga kommuner förväntar sig högre skatteintäkter.

Totalt sett förväntar sig kommunerna lägre landskapsandelar jämfört med bokslutet 2020. En orsak till minskningen från bokslutet 2020 är på grund av de temporära höjningarna av landskapsandelarna under 2020 till följd av pandemin, en annan orsak är att en del nu går direkt till KST. Sammantaget budgeteras nästan 33 miljoner euro i landskapsandelar, vilket är åtta miljoner mindre än i 2020 års bokslut. Vid jämförelse med budgeten för 2021 är minskningen mindre, nämligen en miljon euro.

Kommunernas sammanlagda årsbidrag beräknas till fyra miljoner, en minskning jämfört med bokslutet 2020 med nästan 12 miljoner euro. Alla kommuner förutom Eckerö, Finström, Hammarland, Lemland, Saltvik och Mariehamn förväntar sig ett negativt årsbidrag. Ingen av kommunerna har ett årsbidrag som är högre än avskrivningarna. Totalt beräknas årsbidraget utgöra 32 procent av avskrivningarna. Det sammanlagda resultatet för räkenskapsperioden 2022 budgeteras till -8,2 miljoner. I 2020 års bokslut var resultatet 6,2 miljoner euro. Alla kommuner förväntar sig ett minusresultat.

Inför 2022 budgeterar alla kommuner utom Sottunga för investeringar. Totalt uppgår de planerade investeringarna till nästan 19 miljoner euro, vilket är 2,1 miljoner mindre än i 2020 års bokslut. Finansieringsandelar från landskapet täcker 0,2 miljoner och överlåtelseintäkter från investeringstillgångar uppgår till drygt en miljon euro. Således planeras nettoinvesteringsutgifterna uppgå till drygt 17 miljoner euro, som delvis finansieras med upplåning. Sex kommuner räknar med att ta upp nya långfristiga lån på sammanlagt 11 miljoner euro under 2022. Planerade investeringsutgifter enligt ekonomiplanerna är 14,9 miljoner för 2023 och 11,8 miljoner för 2024.

Inkomstskattesatsen för hela Åland 2022 ligger i genomsnitt på 17,52 procent. Lemland höjde sin inkomstskattesats med 0,50 procentenheter och Mariehamn sänkte sin inkomstskattesats med 0,25 procentenheter. De övriga kommunerna behöll den oförändrad. Lägst inkomstskattesats har Jomala med 16,50 procent, medan Kökar har den högsta, 19,75 procent. För 2022 beskattar Kumlinge det stadigvarande boendet med 0,20 procent, Sottunga och Mariehamn tar ut 0,50 procent. Samtliga kommuner bibehåller 0,90 procents skattesats för övriga bostadsbyggnader. Brändö, Saltvik och Sottunga tar inte ut någon allmän skatteprocent för fastigheter, de övriga har procentsatser mellan 0,10 och 1,00. I genomsnitt är den allmänna skattesatsen 0,45 procent.

1.5. Väsentliga förändringar i förbundets verksamhet och ekonomi

1.5.1. Ny organisation

Ålands omsorgsförbund k.f. bytte namn till Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) till följd av ett nytt grundavtal som delvis trädde i kraft 1.1.2020. Den 1.1.2021 trädde avtalet i kraft till fullo och därefter innefattar KST:s verksamhet all den socialvård som enligt lag ankommer kommunerna i enlighet med 1 § LL om kommunalt samordnad socialtjänst (ÅFS 2016:2) och kommunalförbundet utgör ett för Åland gemensamt socialvårdsområde. I enlighet med grundavtalet höjdes grundkapitalet från 11 202,15 till 2 000 000 euro per 31.12.2020.

1.5.2. Verksamhetsintäkter

Verksamhetsintäkterna exklusive kommunandelar blev totalt sett 17 tusen euro lägre än budgeterat.

Övriga försäljningsintäkter

Till övriga försäljningsintäkter hör bland annat hemkommunersättningar och ersättning för integration. I bokslutet för 2021 har hälften av kommunernas kalkylerade ersättningar upptagits som intäkter.

Under året har KST erhållit så kallad hemkommunsersättning om 190 tusen euro, där en kommun på fastlandet har betalningsansvar för en klient med personlig assistens. Detta har inte budgeterats.

Avgiftsintäkter

Som avgiftsintäkter redovisas de avgifter som fakturerats klienterna, exempelvis vård-, uppehälle- och matavgifter. Här redovisas även barnskyddets intäkter och återkrav av utkomststöd. Avgiftsintäkterna inom funktionsservice och sysselsättning blev högre än budgeterat.

Understöd och bidrag

- För vissa IT-projekt vid uppstarten av KST har bidrag erhållits från Ålands landskapsregering som inte har budgeterats.
- KST ansökte om statsstöd för extra kostnader orsakade av pandemin avseende 2020. Då omfattningen av en eventuell ersättning var oklar togs ingen ersättning upp i bokslutet för 2020. Den ansökta ersättningen beviljades sedan i sin helhet och redovisas som understöd och bidrag 2021.
- Ersättningen för skyddshem utgår ifrån de verkliga kostnaderna och blev lägre än budgeterat.

Övriga verksamhetsintäkter

- Det nya boendet på Mariegatan som fanns med i budgeten förväntas tas i bruk först 2023. Därav är hyresintäkterna lägre än budgeterat.
- För verksamhetsområdet tidigt stöd för barn och familj finns intäkter om 100 tusen euro budgeterat avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor. Detta torde ha avsett moderskapsunderstöd, vilka endast redovisas i balansen som en fordran.
- Ersättningar från ÅHS avseende andel av vissa klienters kostnader för boende utanför Åland redovisas under övriga verksamhetsintäkter.
- Intäkterna från utkomststödet redovisas bland avgiftsintäkter, medan de budgeterades bland övriga verksamhetsintäkter.

1.5.3. Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna överskred budgeten med 299 tusen euro. Köp av tjänster blev 1 715 tusen euro högre än budgeterat, medan alla övriga poster inom verksamhetskostnaderna underskred totalt budgeterade anslag.

Den stora budgetavvikelsen vad gäller köp av tjänster beror främst på för lågt budgeterade belopp för boende ej egen produktion och färdtjänst samt avlastning för närståendevård. Budgeterade medel har inte heller räckt till för att täcka bastjänster för förbundets IT-system såsom drift, Microsoft 365-licenser och IT-support. Telefonilösningen för förvaltningen har visat sig vara dyr och är under utredning.

KST har under året köpt hemservicetjänster från Mariehamns stad. Parterna är inte eniga om timpriset för dessa tjänster och förhandlingar pågår. I enlighet med försiktighetsprincipen har kostnaderna upptagits till det pris som Mariehamns stad har fakturerat. Det tvistiga beloppet uppgår till 739 401 euro.

Personalkostnaderna blev 297 tusen euro lägre än budgeterat. Detta förklaras bland annat av att alla tjänster och arbetsavtalsförhållanden inte varit tillsatta från årets början och att det nya boendet på Mariegatan som fanns med i budgeten inte kommer att tas i bruk förrän 2023. Därtill har vissa budgeterade anställningar inom organisationsstödet skötts genom köpta tjänster. Förbundets semesterlöneskuld ökade med 819 tusen euro och hade en resultateffekt om totalt 413 tusen euro då ersättning från kommunerna erhållits avseende semester för personal som övertagits. Personalkostnaderna för personlig assistens är högre än budgeterat, vilket kompenseras med lägre kostnader för köpta assistenstjänster.

Understöd har inte utbetalats i den omfattning som budgeterats. Ett minskat behov av utkomststöd kan eventuellt och delvis förklaras av de temporära ersättningar och tilläggsstöd som beviljats under pandemin. En samordning av utkomststödet och en mer enhetlig praxis och tillämpning av utkomststödets servicenivå kan även ha påverkat utfallet.

Hyreskostnaderna var lägre än budgeterat, främst till följd av att det nya boendet på Mariegatan inte förverkligades under 2021. På grund av pandemin har kostnaderna för livsmedel och sjukvårdsmaterial inom specialomsorgen varit högre än normalt.

1.5.4. Investeringar

Investeringarna har hållits innanför budgeterade anslag. Flera av de fastighetsprojekt som ursprungligen budgeterades för 2021 sköts framåt och detta justerades redan då stämman gjorde omdisponeringar i investeringsbudgeten. För vissa IT-projekt vid uppstarten av KST har bidrag erhållits från Ålands landskapsregering.

1.5.5. Likviditet och finansiering

Under verksamhetsåret fattade landskapsregeringen beslut om en höjning av landskapsandelarna om 391 tusen euro, vilket inte fanns med i förbundets budget. Förbundets likviditet har varit god under hela verksamhetsåret och ingen nyupplåning har skett.

1.5.6. Väsentliga händelser efter verksamhetsårets slut

Vid tidpunkten för styrelsens behandling av bokslutet fick KST information om Oasens preliminära slutsiffror för 2021. Dessa indikerade en tilläggsbetalning för KST:s del om närmare 153 tusen euro. Slutfördelningen av Oasens kostnader kommer att belasta resultatet för 2022. Förhoppningen är att denna post kan motverkas av ett positivt förhandlingsresultat med Mariehamns stad avseende timpriset för hemservicen.

1.6. Förbundets personal

1.6.1. Antal anställda

Variationerna i personalstyrkan under året och andelen deltidsarbetande är orsaker till att årsverken bättre beskriver personalresurserna än antalet anställda ett visst datum. Ett årsverke motsvarar ett års heltidsarbete. Antal budgeterade årsarbetare omfattar inte sjuk-, moderskaps- och semestervikarier. En uppskattad kostnad för vikarier togs upp som ett skilt anslag i lönebudgeten 2021. Antal årsverken innefattar samtliga avlönade anställningar under 2021. Antalet årsverken upp gick till sammanlagt 238,88 under 2021.

Cirka 70 procent av personalen inom Kommunernas socialtjänst k.f. arbetar i direkt klientarbete inom specialomsorgen. Många arbetar deltid, framför allt personer som är anställda i periodarbetstid. Då utrymme för ökad personalvolym har funnits har den deltidsanställda personalen erbjudits utökad arbetstid framom att ny personal har anställts.

Personal	Årsarbetare Budget 2021	Årsverken Utfall 2021
Organisationsstöd		
Organisationsstöd	12,70	11,79
Totalt	12,70	11,79
Tidigt stöd		
Tidigt stöd för barn och familj	19,90	20,13
Totalt	19,90	20,13
Barnskydd		
Barnskydd	8,00	9,43
Tallbacken	6,60	6,46
Totalt	14,60	15,89
Vuxensocialarbete		
Vuxensocialarbete	8,00	7,69
Beroendemottagningen	4,00	3,34
Totalt	12,00	11,03
Funktionsservice och sysselsättning		
Funktionsservice och sysselsättning	11,00	11,33
Personlig assistans	10,78	15,34
Boendeservice	118,50	112,53
Daglig verksamhet	37,28	40,84
Totalt	177,56	180,04
Totalt	**236,76**	**238,88**

Antalet anställda uppgick till 276 personer per den 31.12.2021, varav 237 kvinnor och 39 män.

Antal anställda 31.12.2021	Kvinnor	Män	Totalt
Fast anställda	174	27	201
Visstidsanställda	63	12	75
Totalt	237	39	276

En person anges inte som visstidsanställd om denne vid sidan av den tidsbundna befattningen har ett ordinarie tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

1.6.2. Friskvård och hälsa

Förutom lagstadgad företagshälsovård erbjuds anställda inom KST även sjukvård på allmänläkarnivå, tillhandahållen av Cityläkarna Ab. I den lagstadgade företagshälsovården ingår arbetsplatsutredningar, besök hos företagshälsovårdare/-läkare för bevarande av arbetsförmåga och hälsoundersökningar (regelbundna hälsoundersökningar vart tredje år samt hälsoundersökningar för nyanställda). Sjukvård på allmänläkarnivå innefattar besök hos företagsläkare och företagshälsovårdare/sjukskötare samt begränsade laboratorie- och röntgenundersökningar som ordineras av läkare. Ingen specialistvård ingår, så vid remittering till ÅHS eller annan specialistläkare bekostar personalen detta själva.

Bruttokostnaden för företagshälsovården uppgick till 65 602 euro under 2021, vilket kan jämföras med 55 531 euro under år 2020. Kostnaden motsvarar i genomsnitt 238 euro per anställd under 2021 jämfört med 258 euro per anställd under 2020. FPA ersätter 60 % av kostnaderna för förebyggande företagshälsovård och 50 % för sjukvård. Den ersättning som betalas till arbetsgivare uppgår till högst ett kalkylerat maximibelopp. FPA ersätter i första hand kostnader som hänför sig till ersättningsklass I (förebyggande företagshälsovård). Maximibeloppet kan i sin helhet användas för kostnaderna för förebyggande företagshälsovård. Ersättningarna för sjukvård, det vill säga ersättningsklass II, kan utgöra högst 40 procent av det sammanlagda maximibeloppet.

Företagshälsovårdskostnader	2021	2020	2019
Bruttokostnad i euro	65 602	55 531	60 827
Kostnad i genomsnitt per årsverken	274,62	329,85	396,47
Kostnad i genomsnitt per anställd	237,69	258,28	364,23

Friskvård erbjuds tillsvidareanställd personal och långtidsvikarier med ett maximalt belopp om 150 euro per år och anställd. Totalt har 26 098,55 euro använts till friskvård varav 14 626,75 euro använts till motionsaktiviteter, 1 072,80 euro till kultur och 10 399,00 euro till massage.

Personalens frånvaro beror till största delen på lagstadgad semester, medan den näst högsta frånvaroorsaken är sjukfrånvaro. Totalt registrerades 5 953 sjukfrånvarodagar under år 2021. En del av sjukfrånvaron kan tillskrivas den pågående pandemin och de riktlinjer som KST har haft under den tiden. Personalen har uppmanats att stanna hemma vid minsta förkylningssymptom. Sjukfrånvaron inom förbundet är i likhet med andra organisationer inom social- och hälsovård relativt hög. Jämfört med tidigare år har sjukfrånvaron gått ner, vilket troligtvis främst är en effekt av den nya organisationen med en ökad andel administrativ personal.

Hälsorelaterad frånvaro	2021	2020	2019
Kalenderdagar	5 953	5 064	4 696
Dagar i genomsnitt per årsverken	24,9	30,3	28,7
Dagar i genomsnitt per anställd	21,6	23,7	28,1

FPA betalar sjukdagpenning för tiden efter att självrisktiden har utgått. Självrisktiden är i regel insjuknandedagen och de direkt därpå följande 9 vardagarna. Som vardag räknas även lördagar och dag före helg. Under 2021 betalade FPA sjukdagpenning till KST för 1 740 dagar. Helt oavlönad sjukfrånvaro uppgick till 221 dagar.

Antalet sjukfrånvarodagar på grund av arbetsolycksfall och yrkessjukdom uppgick till 432 dagar. Totalt noterades 24 arbetsolycksfall samt 9 fall av yrkessjukdom.

1.6.3. Utbildning

Under året har personalen bland annat deltagit i första hjälpen-utbildningar, kurs om klientlagstiftning, grundutbildning och modulspecifik utbildning i Abilita samt kursen mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Ett utbildningstillfälle gällande hantering av personuppgifter arrangerades för samtlig personal i samarbete med dataskyddsombuden. Chefer och förmän fick möjlighet att delta i kommunarbetsgivarnas AKTA-grunder och lära sig mer om kollektivavtalets tillämpningar.

Förutom personalutbildning som samordnas av arbetsgivaren har anställda möjlighet att anhålla om annan yrkesspecifik utbildning som kan vara till nytta i arbetet.

1.7. Kvalitet

Under andra halvan av 2021 har ett arbete påbörjats med att kartlägga och tydliggöra samtliga arbetsprocesser inom KST. Detta görs dels för att säkerställa att all personal ska känna att de vet vad som förväntas av dem och när, samtidigt som klienterna ges likvärdig service oavsett vem de har kontakt med, dels för att kunna följa upp att processerna utförs och att de är de rätta för att nå önskat resultat.

Systemet för avvikelserapportering, inklusive personuppgiftsincidenter och anmälan om missförhållande, har under 2021 förenhetligats med avsikten att lättare identifiera och åtgärda eventuella brister i verksamheten.

Planen för egenkontroll blev i det närmaste klar under 2021.

1.8. Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen

1.8.1. Ny organisation och lagstiftning

Förbundet har avverkat sitt första verksamhetsår med både en ny organisation och ny lagstiftning. Ännu är det mycket arbete kvar med att forma verksamheten och få allt på plats, då förbundets nya verksamhet är i ett uppbyggnadsskede. Detta kommer att prägla arbetet under kommande verksamhetsår och administrationen kommer att ha en fortsatt hög belastning.

1.8.2. Omvärldsfaktorer

Pandemiläget kan fortsättningsvis komma att påverka verksamheten, bland annat vad gäller klienternas ekonomi och hälsa, närvaron i specialomsorgens verksamheter, socialvårdens besöksfrekvens, förbundets personalkostnader, men även på grund av andra åtgärder som krävs på grund av smittläget. Även omvärldsfaktorer som kriget i Ukraina kan komma att påverka verksamheten, där ett snabbt förändrat världsläge plötsligt kan komma innebära nya utmaningar inom socialvården.

1.8.3. Budget och ekonomiplan

Utgifterna i budgeten för 2021 baserade sig på socialvårdens verksamhetsstatistik från Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB). Vid uppgörandet konstaterades att det fanns en osäkerhet i uppgifterna, både gällande huruvida samtliga utgifter fanns med i underlaget och huruvida de budgeterade nivåerna motsvarade det faktiska behovet under 2021. En del av dessa frågetecken reddes ut till budgeten 2022, men då denna gjordes upp hade ännu inte ett helt verksamhetsår passerat. En del av den budgeterade verksamheten har delvis eller inte alls startats upp under 2021. Kostnadsuppföljningen under 2022 kommer att vara viktig för att kunna analysera den ekonomiska utvecklingen i den nya organisationen.

Styrelsen har för avsikt att titta på effektiviseringar och kostnadsinbesparingar inom sysselsättningsområdet under 2022. Organisationsstrukturen är ett annat fokusområde, där fördelningen mellan de fem verksamhetsområdena kommer att utredas. Att skapa ett ESB-boende/en boendeavdelning för personer under 65 år finns också i planerna.

Inflyttning till ett nytt gruppboende på Mariegatan förväntas ske i början av 2023 och hyresvärden arbetar på att färdigställa lokalerna inför inflyttningen. Boendet ersätter det befintliga gruppboendet på Svedgränd (5 platser) och erbjuder 7 nya boendeplatser. Svedgränd kommer då att rivas och en nybyggnation planeras avseende boende och daglig verksamhet för minst 20 klienter med multifunktionsnedsättning och många hemmadagar. I takt med att nya boendeenheter färdigställs kan en rockad inom befintliga byggnader ske och fastigheter kan avyttras eller hyresavtal kan upphöra. Svedgränd har ett bokfört värde om 358 268,09 euro per 31.12.2021. Förbundsstämman beslutade den 3.12.2021 att fastigheten skrivs ned mot grundkapitalet år 2022 med det bokförda värdet. Kostnaderna för rivning av Svedgränd kommer att belasta resultatet för den period som rivningen utförs.

I investeringsbudgeten inryms även satsningar på nya IT-system som syftar till att stöda och effektivisera administrationen.

Ovanstående satsningar kommer att ha effekter på kommande års driftsbudget. Enligt förbundets grundavtal finansieras större investeringar genom landskapsandelar och/eller lån, medan mindre investeringar kan finansieras med eget kapital.

1.8.4. Rättegångar och tvister

KST har under året köpt hemservicetjänster från Mariehamns stad. Parterna är inte eniga om timpriset för dessa tjänster och förhandlingar pågår. I enlighet med försiktighetsprincipen har kostnaderna upptagits till det pris som Mariehamns stad har fakturerat. Det tvistiga beloppet uppgår till 739 401 euro och ingår i förbundets resultatregleringar.

Ett fåtal klienter har besvärat sig till förvaltningsdomstolen över förbundsstyrelsens beslut. Ärendena har ännu inte avgjorts. Med beaktande av den information som finns tillgänglig i nuläget förväntas dock inte utfallet av dessa ha någon väsentlig inverkan på förbundets resultat.

1.9. Intern kontroll och riskhantering

Förbundets policy för intern kontroll och riskhantering antogs av förbundsstyrelsen den 16 mars 2021. Den interna kontrollen och riskhanteringen är i ett relativt tidigt skede i förbundets verksamhet och målsättningen är att stegvis integrera förhållningssättet under de kommande åren, så att den nya policyn är implementerad senast då mandatperioden 2024–2027 inleds.

Under de kommande åren kommer fokus för den interna kontrollen och riskhanteringen att ligga på skapandet av en stabil organisation. Den nya organisationen som inkluderar både nya personalgrupper och nya serviceformer kommer att behöva den pågående mandatperioden för att få de grundläggande delarna för verksamheten på plats.

1.9.1. Syfte

Målet med den interna kontrollen och riskhanteringen är att med rimlig grad av säkerhet kunna säkerställa att:

- förbundets verksamhet är ekonomisk och når sina mål,
- informationen och rapporteringen om förbundets verksamhet och ekonomi är tillräcklig och tillförlitlig,
- förbundets verksamhet efterlever lagar, anvisningar av myndigheter och beslut av förbundets organ samt att
- egendom och övriga resurser tryggas.

Med en rimlig grad av säkerhet menas att en avvägning ska göras mellan kontroll och nytta. I bedömningen ska inte bara ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för förbundets samtliga verksamheter. Med en god intern kontroll som säkerställer att förbundet utför sina åtaganden på ett säkert och korrekt sätt vårdas förtroendet för förbundet och dess varumärke.

1.9.2. Byggstenar

Att ordna intern kontroll är en del av förbundets dagliga ledning, styrning av verksamheten och säkerställande av tjänsternas kvalitet. Den interna kontrollen är inte ett mål i sig utan ingår i verksamhets- och ekonomistyrningen. Den är ett hjälpmedel för att arbeta målinriktat och att problem förutses och förebyggs innan de uppstår. Den interna kontrollen och riskhanteringen ska inte betraktas som en enskild, fristående åtgärd, utan behöver ta fasta på flera olika aspekter som bedrivandet av en verksamhet innebär. Den interna kontrollen och riskhanteringen inom förbundet ska därför byggas upp och utvecklas utifrån fyra byggstenar. De fyra byggstenarna är:

1. en stabil organisation beträffande
    a. struktur (ordning och reda),
    b. kultur (värderingar och normer som kommer till uttryck i ord och handling),
    c. ledarskap (goda föredömen) och
    d. kompetens (rätt kunskap på rätt plats).
2. kartläggning och beskrivning (riskanalys)
3. åtgärder och kontroller (riskhantering) samt
4. uppföljning.

En stabil organisation ger rätt förutsättningar för en god intern kontroll. Kartläggning och beskrivning, åtgärder och kontroller samt uppföljning är grundstommen i arbetet med den interna kontrollen.

De styrdokument som antas och den rapportering som sker på basen av föreliggande grunder ska ta fasta på den helhet som beskrivs ovan.

En stabil organisation

Förbundets grund för struktur är det finns ett tydligt uppdrag, en tydlig ansvarsfördelning och ett tydligt ansvarsutkrävande. Detta verkställs bland annat genom att samtliga styrdokument är på plats och uppdateras kontinuerligt, att process- och rutinbeskrivningar finns och att bokförings-, ekonomi- och verksamhetssystem är funktionella.

Förbundets kultur är summan av värderingar och normer och hur de kommer till uttryck i ord och handling. Förtroendevalda och anställda ansvarar alla för att skapa en trygg arbetsmiljö inom förbundet, där åtaganden fullföljs och problem och risker hanteras genom att alla känner sig bekväma med att ta upp farhågor och misstag och konstruktiv problemlösning som inte innebär skuldbeläggande. Förbundet har en formellt antagen värdegrund; kompetens, smidighet och trygghet. Denna värdegrund ska minst en gång per år vara tema för de personalmöten som ordnas för de olika personalgrupperna. Ledningsgruppen ska fungera som stöd vid arrangerandet av dessa temamöten.

Strukturen och kulturen förstärks och bekräftas genom de ord och handlingar som ledarskapet i förbundet väljer. Ledarskapet, både det politiska och det operativa ledarskapet, ska i sitt uppdrag agera enligt de värderingar och normer som förbundet officiellt slagit fast. De anställda som innehar personalansvar ska genomgå ledarskapsutbildning. Efter genomgången ledarskapsutbildning ska möjlighet till handledning erbjudas.

Genom att tillgodose behovet av kompetens i förbundet säkerställs att rätt förutsättningar finns för verkställande av förbundets uppdrag. Kompetensen förstärks även genom en välfungerande information och kommunikation.

Riskanalys

Att kartlägga och beskriva risker (så kallad riskanalys) är avgörande för de efterföljande besluten om åtgärder och kontroller (det vill säga riskhanteringen). Genom riskanalyserna ringas riskerna in på ett systematiskt sätt och värderas, vilket kräver reflektion och utredningar. Analyserna ska bygga på den fakta som finns, en aktiv omvärldsanalys och faktainsamling för en bred och djup förståelse. Med risk avses en eventuell skadlig händelse eller faktor som, om den blir verklighet, kan orsaka förluster, äventyra uppnående av målen, kommunalförbundets verksamhet, dess kontinuitet eller utnyttjande av möjligheter. Utnyttjande av möjligheter innebär att uppnående av mål kan säkerställas, att verksamheten kan göras lättare, bättre, effektivare eller ge besparingar. Förbundets risker delas in strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker samt i skaderisker. En del av riskerna är interna och en del sådana som kommer utifrån.

- Strategiska risker anknyter till organisationens mål på lång sikt, kritiska framgångsfaktorer och osäkerhetsfaktorer som riktar sig mot dem.
- Operativa risker är risker som anknyter till organisationens dagliga verksamhet, processer och system.
- Ekonomiska risker är flera olika risker som anknyter till ekonomisk balans, investeringar och penningsprocesser såsom likviditet, finansiering och placeringar.
- Skaderisker orsakas av oväntade och plötsliga, ofta försäkringsbara händelser som kan leda till olycka, att något går sönder eller att skadestånd måste betalas.

En riskanalys ska göras för varje verksamhetsområde inklusive organisationsstöd. Riskerna i analysen ska kategoriseras enligt indelningen i punkten ovan. Som stöd i arbetet fungerar följande frågeställningar:

- Vilka större risker finns det som hotar att målen för verksamheten inte uppnås?
- Vad kan hindra att regler och avtal inte följs?
- Vilka avsiktliga eller oavsiktliga fel kan uppstå?

Analysen uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar aktuella risker. Förutom att det ska finnas en aktuell riskanalys för verksamhetsområdena, ska riskanalyser även alltid genomföras i samband med verksamhetsplanering, förändringsprocesser, uppbyggnad av rutiner och processer och liknande projekt och åtgärder.

Identifierade risker ska värderas utifrån en bedömning av sannolikheten för att risken inträffar och vilken konsekvens för verksamheten risken medför.

Riskhantering

Riskanalysen ska leda till en bedömning av och beskrivning av hur riskerna hanteras och om hur uppföljande kontroller ska genomföras, vad gäller de medelhöga och kritiska riskerna. Planerade åtgärder och uppföljande kontroller ska dokumenteras i en intern kontrollplan. Liksom riskanalyserna görs en intern kontrollplan upp för varje verksamhetsområde som bygger på den genomförda riskanalysens slutsatser. Genom kontrollerna säkerställs att riskerna hanteras enligt de beslut som fattats. Kontrollerna kan vara manuella eller automatiska, genomföras enligt plan eller utföras slumpvis. Samtliga kontroller ska dock kunna beskrivas utifrån vilket syftet är med dem och vilka risker som motverkas genom dem. Kontrollmetoderna ska regelbundet utvärderas för att säkerställa att de uppfyller sin funktion och inte bara används på grund av slentrian.

En intern kontrollplan ska minst innehålla:

- vilka rutiner och kontrollmoment som ska göras,
- omfattningen på uppföljningen (frekvensen och kvantiteten),
- vem som ansvarar för att utföra uppföljningen,
- till vem uppföljningen ska rapporteras
- när rapportering ska ske samt
- genomförd riskbedömning.

Arbetet med interna kontrollplanerna ska vara en naturlig del av budgetprocessen, under vilken de årliga uppdateringarna av planen sker. Detta understöder målet om en fullständig riskhantering, det vill säga att riskperspektivet har inkluderats i all verksamhet. Riskhanteringen ska med andra ord implementeras genom de rutiner och processer som byggs upp kring dagliga arbetsmoment som tar verksamheten från mål till resultat.

Uppföljning

Resultatet av den interna kontrollen som genomförs för varje enskilt verksamhetsområde ska rapporteras till förbundsstyrelsen. Samtidigt ska verksamhetsområdena redovisa för antagen intern kontrollplan för det kommande verksamhetsåret. Med utgångspunkt i verksamhetsområdenas rapporter ska förbundsstyrelsen utvärdera förbundets samlade system för intern kontroll samt beskriva eventuella förslag på åtgärder för förbättring av förbundsgemensamma rutiner. I utvärderingen ska åtminstone följande analyseras:

- Ändamålsenligheten i beslutade planer för intern kontroll. Täcker planerna väsentliga områden, omfattar kontrollerna både kärnverksamhet och ekonomi/stödverksamhet?
- Genomförande och utfall av utförda kontroller. Har planerade kontroller genomförts på ett lämpligt sätt, vad visar utfallet av kontrollerna?
- Hanteringen av brister som identifierats genom den interna kontrollen. Har felaktigheter korrigerats, har allvarliga brister kommunicerats i enlighet med denna policy?
- Eventuella förslag till förbättringar av de förbundsövergripande processerna för intern kontroll som redovisats av respektive verksamhetsområde.

Utvärderingen inkluderas i bokslutets verksamhetsberättelse och utgör således förbundsstyrelsens beskrivning av hur den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats och om de centrala slutsatserna

Om det under redovisningsperioden noteras betydande risker, ska verksamhetsområdena omedelbart rapportera dem till ledningen, som i sin tur omedelbart ska vidta behövliga åtgärder.

1.9.3. Roller och ansvar

Förbundsstämman beslutar om förvaltningsstadgan som innehåller grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen. Stämman godkänner även förbundets bokslut som innehåller en redogörelse för den interna kontrollen och riskhanteringen. Samtliga representanter och förtroendevalda har ett ansvar att agera och anmäla avvikelser och risker till ledningen och känna till den interna kontrollens och riskhanteringens betydelse med hänsyn till sitt eget uppdrag och sitt organs mål.

Förbundsstyrelsen antar förbundsövergripande styrdokument för genomförande och uppföljning av förbundets interna kontroll och riskhantering. Styrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen och riskhantering och ansvarar tillsammans med förbundsdirektören för ordnandet, översynen och genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen. Förbundsstyrelsen och förbundsdirektören ska tillsammans med den övriga organisationen fortlöpande delta i utvecklingen av den interna kontrollen och riskhanteringen. Styrelsen rapporterar i bokslutets verksamhetsberättelse om hur den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats och om de centrala slutsatserna. För utförande av sitt kontrolluppdrag har förbundsstyrelsen och förbundsdirektören rätt att få alla nödvändiga uppgifter om och dokument som gäller kommunalförbundet.

På basen av antagna styrdokument kan närmare anvisningar gällande det operativa arbetet med den interna kontrollen och riskhanteringen ges. Förbundsdirektören och områdescheferna ansvarar för att riskanalyser genomförs inom respektive verksamhetsområde (inklusive organisationsstöd). Nämnda tjänstemän godkänner även interna kontrollplaner för sitt verksamhetsområde och ansvarar för uppföljningen. Vid genomförande av riskanalyser och uppgörande av kontrollplaner ska de av förbundsstyrelsen och ledningsgruppen antagna styrdokumenten följas. Medlemmarna av ledningsgruppen, områdescheferna och enhetscheferna ansvarar för att inom sina befogenhetsområden reagera på de resultat som framkommer i den interna kontrollen och på vederbörligt sätt hantera, åtgärda och förebygga de problem som uppdagats. Cheferna svarar för att personalen har tillräckliga kunskaper om den interna kontrollen och riskhanteringen och att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

Samtliga anställda har ett individuellt ansvar att anmäla avvikelser och risker till närmaste överordnad. Syftet med detta är att ansvarspersoner inom förvaltningen omgående ska få signaler om de fel och brister som förekommer och därmed direkt kunna vidta åtgärder. Alla ska känna till den interna

kontrollens och riskhanteringens betydelse med hänsyn till sina egna uppdrag och mål och följa antagna styrdokument gällande den interna kontrollen och riskhanteringen.

Alla anställda och medborgare ska också ges möjlighet att anonymt anmäla allvarliga oegentligheter som har begåtts av en person inom förbundets organisation. Dessa farhågor ska rapporteras till förbundets revisorer alternativt kvalitets- och metodchefen. Om farhågorna berör någon av dessa ska det istället rapporteras till förbundsdirektören.

Revisorerna ska granska att den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats på behörigt sätt.

1.9.4. Allmän redogörelse

Förbundets styrdokument samt process- och rutinbeskrivningar är ännu i uppbyggnadsfasen, då den nya organisationen har varit i gång endast ett verksamhetsår.

Tjänsteinnehavare med beslutanderätt är skyldig att, i löpande nummerordning, föra förteckning över fattade tjänstemannabeslut.

Faktura för betalning ska granskas och godkännas av minst två skilda personer anställda i förbundet. Förbundet har elektronisk fakturahantering, vilket innebär att varje faktura hanteras av minst två personer som elektroniskt signerar den innan utbetalning kan ske. Det nuvarande systemet för elektronisk fakturahantering är inte anpassat för utländsk valuta, så fakturor med annan valuta än euro hanteras manuellt.

Förbundets avtal finns samlade i mappar och förvaras i brandsäkert arkiv. Förbundets verksamhet och tillgångar är försäkrade mot skador i tillräcklig omfattning.

Olycksfalls- och tillbudsrapporteringen inom förbundet är systematisk och sammanställs kontinuerligt gällande såväl klienter som arbetsolycksfall. Arbetsolycksfallen medför automatiskt att företagshälsovård och försäkringsbolag involveras.

1.10. Ekonomisk översikt

1.10.1. Räkenskapsperiodens resultat

Belopp i 1 000 euro	2021	2020
Verksamhetsintäkter	27 341	11 651
Verksamhetskostnader	-30 691	-11 411
Verksamhetsbidrag	**-3 351**	**240**
Landskapsandelar	3 617	0
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella intäkter	0	0
Räntekostnader	-26	-29
Övriga finansiella kostnader	-5	-3
Årsbidrag	**236**	**208**
Avskrivningar	-246	-223
Räkenskapsperiodens resultat	**-10**	**-15**
Bokslutsdispositioner	10	15
Räkenskapsperiodens över-/underskott	**0**	**0**

Resultaträkningens nyckeltal	2021	2020
Verksamhetsintäkter/Verksamhetskostnader, %	89,1 %	102,1 %
Årsbidrag/Avskrivningar, %	95,9 %	93,2 %

1.10.2. Finansieringsanalys

Belopp i 1 000 euro	2021	2020
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	236	208
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-372	-297
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	62	120
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	**-74**	**31**
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	0	900
Minskning av långfristiga lån	-389	-1 277
Förändring av kortfristiga lån	1	50
Förändringar i eget kapital	0	1 989
Övriga förändringar i likviditeten	2 863	-493
Finansieringens kassaflöde	**2 475**	**1 170**
Förändring av likvida medel	**2 401**	**1 201**
Likvida medel 31.12	**5 046**	**2 645**
Likvida medel 1.1	**2 645**	**1 444**

Finansieringsanalysens nyckeltal	2021	2020
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år (1 000 euro)	-217	-730
Intern finansiering av investeringar, %	76,1 %	117,4 %
Låneskötselbidrag	0,63	0,19
Likviditet, kassadagar	58,5	74,5

Intern finansiering av investeringar, % = årsbidrag / egenanskaffningsutgiften för investeringar x 100

Egenanskaffningsutgiften för investeringar = investeringsutgifter – finansieringsandelar för investeringsutgifter

Låneskötselbidrag = (årsbidrag + räntekostnader) / (räntekostnader + amorteringar på lån)

Likviditet, kassadagar = 365 dagar x likvida medel 31.12 / Kassabetalningar under räkenskapsperioden

Kassabetalningar = verksamhetskostnader + räntekostnader + övriga finansiella kostnader + investeringsutgifter + minskning av långfristiga lån

1.10.3. Balansräkning

Belopp i 1 000 euro	31.12.2021	31.12.2020
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	27	4
Förskottsbetalningar	33	23
	60	27
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	15	15
Byggnader	4 679	4 747
Maskiner och inventarier	157	57
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	0	0
	4 851	4 819
Placeringar		
Aktier och andelar	1	1
	1	1
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT	**4 911**	**4 847**
FÖRVALTADE MEDEL		
Donationsfondernas medel	539	469
FÖRVALTADE MEDEL TOTALT	**539**	**469**
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	411	211
Övriga fordringar	218	97
Resultatregleringar	579	660
	1 208	968
Kassa och bank		
Kassa och bank	5 046	2 645
	5 046	2 645
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT	**6 254**	**3 613**
AKTIVA TOTALT	**11 704**	**8 929**

Belopp i 1 000 euro	31.12.2021	31.12.2020
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	2 000	2 000
EGET KAPITAL TOTALT	**2 000**	**2 000**
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	250	260
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER TOTALT	**250**	**260**
FÖRVALTAT KAPITAL		
Donationsfondernas kapital	539	469
Övrigt förvaltat kapital	133	0
FÖRVALTAT KAPITAL TOTALT	**672**	**469**
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 653	1 887
Lån från offentliga samfund	1 268	1 422
	2 921	3 309
Kortfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	235	235
Lån från offentliga samfund	154	153
Erhållna förskott	0	0
Leverantörsskulder	1 291	397
Övriga skulder	239	160
Resultatregleringar	3 943	1 946
	5 861	2 891
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT	**8 782**	**6 200**
PASSIVA TOTALT	**11 704**	**8 929**

Balansräkningens nyckeltal	31.12.2021	31.12.2020
Soliditet, %	19,2 %	25,3 %
Relativ skuldsättningsgrad, %	28,4 %	53,2 %
Lånestock 31.12, 1 000 euro	3 309	3 697
Lån och hyresansvar 31.12, 1 000 euro	4 250	4 279

Soliditet, % = (eget kapital + avskrivningsdifferens och reserver) / (hela kapitalet – erhållna förskott) x 100

Relativ skuldsättningsgrad, % = (främmande kapital – erhållna förskott) / driftsinkomster x 100

Driftsinkomster = verksamhetsintäkter + skatteinkomster + landskapsandelar för driftsekonomin)

Lånestock = främmande kapital – (erhållna förskott + leverantörsskulder + resultatregleringar + övriga skulder)

Lån och hyresansvar = lånestock + hyresansvar

1.10.4. Totala inkomster och utgifter

Belopp i 1 000 euro	2021	2020
INKOMSTER		
Verksamhet		
Verksamhetsintäkter	27 341	11 651
Landskapsandelar	3 617	0
Övriga finansiella intäkter	0	0
Investeringar		
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	62	120
Finansieringsverksamhet		
Ökning av långfristiga lån	0	900
Ökning av kortfristiga lån	1	50
Ökning av eget kapital	0	1 989
Totala inkomster	**31 021**	**14 710**
UTGIFTER		
Verksamhet		
Verksamhetskostnader	30 691	11 411
Räntekostnader	26	29
Övriga finansiella kostnader	5	3
Investeringar		
Investeringsutgifter	372	297
Finansieringsverksamhet		
Minskning av långfristiga lån	389	1 277
Minskning av kortfristiga lån	0	0
Totala utgifter	**31 483**	**13 016**
Totala inkomster - totala utgifter	**-462**	**1 693**

Avstämning	2021	2020
Förändring av likvida medel	2 401	1 201
Övriga förändringar i likviditeten	-2 863	493
Totalt	**-462**	**1 693**

2. BUDGETUTFALL

2.1. Ekonomiska styrprinciper

I budgeten godkänner förbundsstämman det totala anslaget för samtliga verksamhetsområden, på nettonivå (exklusive kommunandelar) samt övergripande målsättningar för verksamheten.

Efter att budgeten antagits godkänner förbundsstyrelsen dispositionsplaner för varje verksamhetsområde som bygger på budgeten. I samband med godkännande av dispositionsplanerna fastställs vem som godkänner verifikat och ansvarar för delanslagen inom verksamhetsområdena. Förbundsstyrelsen kan under året ändra dispositionsplan inom enskilt verksamhetsområde om behov av omfördelning av medel uppstår. Eventuella ändringar av verksamhetsområdes målsättningar ska dock alltid godkännas av förbundsstämman.

Ändringar i budgeten, som innebär att det totala anslaget för samtliga verksamhetsområden (på nettonivå exklusive kommunandelar) påverkas eller att övergripande målsättningar ändras, ska beredas inför förbundsstämman så att stämman hinner behandla ändringsförslagen under budgetåret.

Efter utgången av budgetåret är det endast i undantagsfall möjligt att göra ändringar i budgeten. När bokslutet är undertecknat kan förslag om ändringar i budgeten inte längre ges till förbundsstämman.

Förbundsstyrelsen kan fatta beslut om betalningar som är obligatoriska för kommunalförbundet och som ska betalas i brådskande ordning, trots att det saknas tillgängliga anslag för ändamålet. Förbundsstyrelsen ska då utan dröjsmål ge stämman ett förslag om att anslag ska beviljas eller anslaget höjas.

2.2. Driftsekonomidelens utfall

2.2.1. Organisationsstöd

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Organisationsstödet innefattar förtroendemannaorgan, ekonomi-, personal- och allmän förvaltning samt förbundets IT- och fastighetskostnader. Förbundsdirektören är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen för organisationsstödet är att förvalta och utveckla verksamhetssystem, styrdokument och interna rutiner, så att övriga verksamhetsområden kan utveckla sin sakkunskap gällande klientarbetet. Inom organisationsstödet samlas ekonomisk kompetens och även sakkunskapen inom personalförvaltning. Organisationsstödet omfattar även en kvalitets- och metodchef samt en IT-samordnare.

Löneadministratörerna sköter lönerna för förbundets anställda, men hanterar även förbundets alla övriga utbetalningar som utgör skattepliktig inkomst för mottagaren. Detta innefattar ersättningar för närstående-/familjevård, stödfamiljer/-personer samt förtroendevalda. Vid uppstarten av KST utökades löneadministrationen med en person som idag sköter ovanstående ersättningar samt löneräkningen för förbundets personliga assistenter, medan övriga nya arbetstagare hanteras inom tidigare befintliga resurser. Sammantaget hanterar löneadministratörerna i dagsläget utbetalningar för 620–700 personer varje månad.

Samordningen av och integrationen mellan förbundets digitala verksamhetssystem bedöms vara avgörande för att kunna uppnå den effektivisering som bildandet av ett socialvårdsområde syftar till, men är också avgörande för att en modern god förvaltning och ett starkt skydd för individens integritet ska kunna uppnås.

Med stöd av den nya socialvårdslagen ska kommunerna bedriva strukturellt socialt arbete som innebär förmedlande av information om social välfärd och sociala problem så att sakkunskapen kan utnyttjas för att främja välfärd och hälsa. Kommunen, och därmed även KST, ska utöver denna produktion av information och utvecklingsarbete se till att forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamhet bedrivs beträffande kommunens socialvård. Ansvaret för detta koncentreras till organisationsstödet. Uppgifterna är inte nya, men samordningen innebär att förutsättningarna för denna typ av verksamhet förbättras.

Målsättningar

- Etablering och fördelning av det administrativa stödet inom hela organisationen.
- Arbete med KST:s infrastruktur för IT ur ett helhetsperspektiv.
- Stöda den övriga verksamheten i arbetet med att etablera fungerande rutiner för service och internt arbete.

Måluppfyllelse

Etablering och fördelning av det administrativa stödet inom hela organisationen
Stöda den övriga verksamheten i arbetet med att etablera fungerande rutiner för service och internt arbete

Arbetet inom organisationsstödet under 2021 har varit utmanande, då en ny organisation tog sin start mitt i en pandemi och alla processer ännu inte var på plats. Förändringsarbetet och den nya organisationen har inneburit hög belastning på stödfunktionerna. Det har funnits ett stort behov av personalinformation och styrdokument inom organisationen. Pandemin har även ställt krav på snabba omställningar och anpassning till nya bestämmelser.

Därtill var flertalet av de anställda inom verksamhetsområdet nya i organisationen. Alla poster inom organisationsstödet var inte bemannade från början av året. I maj anställdes en kanslisekreterare, medan IT-samordnaren var på plats i september. Dessutom har ekonomiorganisationen haft en tuff start som följd av en omfattande arbetsfrånvaro tidigare år. Personalkansliets största utmaningar under 2021 har varit att säkra personalresurser samt utarbeta riktlinjer och arbetsprocesser som förutsätts av en organisation i KST:s storlek. Personalomsättningen på personalchefsposten under året har inneburit en längre startsträcka och påverkat förutsättningarna att hinna med arbetet. I april fick personalkansliet förstärkning av en personaladministratör, vilket varit avgörande för att få arbetet att fungera.

Trots dessa utmaningar har organisationsstödet börjat bygga upp rutiner och processer. Det har bland annat handlat om att klargöra arbetsgången och kommunicera ut den i organisationen, skapa blanketter, formulär och instruktioner, digitalisering/automatisering. Från och med årsskiftet tillämpades KST:s nya personalstadga, vilket inneburit en ändrad beslutsgång i personalärenden jämfört med tidigare. En rekryteringsguide har tagits fram under året i syfte att fungera som stöd till anställare samt trygga en professionell rekryteringsprocess där sökande behandlas likvärdigt och enligt gällande rättsnormer.

Arbete med KST:s infrastruktur för IT ur ett helhetsperspektiv

Under året har organisationsstödet arbetat med ibruktagandet av systemet Abilita Socialvård och en modul för tidsplanering och -bokning har implementerats. Arbetet med ett intranät är pågående, likaså projektet med uppgradering av ekonomisystemet. Därtill har funktionaliteten och strukturen på förbundets webbplats vidareutvecklats under året. Ett arbete med framtagning av styrdokument för en IT- och molnstrategi samt riktlinjer inom informationssäkerhet har även genomförts.

Ekonomiskt utfall

Organisationsstöd Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Verksamhetsintäkter					
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	0	0	0	0	0
Understöd och bidrag	40	0	40	82	42
Övriga verksamhetsintäkter	274	0	274	245	-29
Verksamhetsintäkter totalt	**314**	**0**	**314**	**326**	**12**
Verksamhetskostnader					
Löner och arvoden	-747	0	-747	-624	122
Lönebikostnader	-175	0	-175	-132	44
Köp av tjänster	-635	0	-635	-909	-275
Material, förnödenheter och varor	-287	0	-287	-235	52
Understöd	0	0	0	0	0
Hyreskostnader	-712	0	-712	-658	54
Övriga verksamhetskostnader	-131	0	-131	-8	124
Verksamhetskostnader totalt	**-2 687**	**0**	**-2 687**	**-2 567**	**120**
Verksamhetsbidrag	**-2 373**	**0**	**-2 373**	**-2 241**	**132**

För 2021 budgeterades en juristtjänst. Denna har inte tillsatts under året och istället har förbundet köpt juristtjänster. En anställning som ekonomiadministratör har under året skötts genom köpta tjänster. Telefonilösningen för förvaltningen har visat sig vara dyr och är under utredning. Budgeterade medel har inte räckt till för att täcka bastjänster för förbundets IT-system såsom drift, Microsoft 365-licenser och IT-support. Därav har anslaget för köp av tjänster överskridits.

Fastighetsförvaltningens kostnader ryms inom budgeterade anslag, dock med mer köp av tjänster och mindre materialinköp. Det nya boendet på Mariegatan som fanns med i budgeten förväntas tas i bruk först 2023. Därav är hyresintäkterna och -kostnaderna lägre än budgeterat.

För vissa IT-projekt vid uppstarten av KST har bidrag erhållits från Ålands landskapsregering som inte har budgeterats.

2.2.2. Tidigt stöd för barn och familj

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Tidigt stöd för barn och familj består av resultatenheterna förvaltning och öppna stödåtgärder enligt gällande lagstiftning för barn och familjer. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen inom det tidiga stödet för barn och familj är upprätthålla familjens funktionsförmåga och främja stabila relationer och trygghet för barn och unga, genom att i ett tidigt skede bedöma behov av stöd och service, och arbeta med förebyggande tjänster. Kännetecknande för det förebyggande arbetet och tidiga stödet är att ha så kallad lågtröskelverksamhet, där det är lätt att ta kontakt. De som tar kontakt behöver inte med nödvändighet få särskild service beviljad, utan kan klara sig med rådgivning och handledning. Barnskyddsanmälningar mottas och utreds av tidigt stöd för barn och familj. Tabellen nedan visar att antalet barnskyddsanmälningar har ökat de senaste åren.

Förutom rådgivning och handledning ingår i det tidiga stödet familjearbete, socialhandledning, hemservice, rådgivning i uppfostrings och familjefrågor, stödpersoner och -familjer, referensgruppsverksamhet och familjerätt. Med ordnande av rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor avses tillhandahållande av sakkunnighjälp i uppfostrings- och familjeangelägenheter samt social, psykologisk och medicinsk forskning och vård som främjar barnets positiva utveckling. Rådgivningen förverkligas delvis genom avtal med Folkhälsan på Åland r.f:s familjerådgivning, men även genom den rådgivning och handledning som ges direkt av förbundet. För barnfamiljer utförs en stor del av rådgivningen i anslutning till mödravården, barnrådgivningen, skol- och studerandehälsan samt preventivmedelsrådgivningen, verksamheter som alla är delar av Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet. Detta innebär att mycket av det förebyggande arbetet sker inom annan myndighet och samarbetet mellan KST och landskapsnivån blir särskilt viktigt.

Familjerätten omfattar de uppgifter som föreskrivits barnatillsyningsmannen och andra åtgärder för utredande och fastställande av faderskap, moderskapserkännande, för ordnande av åtgärder i samband med adoptionsrådgivning, medling vid verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt, för ordnande av de sakkunnigtjänster som hör till medling i domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt. Faderskapserkännande kan göras före barnets födelse både vid mödrarådgivningen och hos barnatillsyningsmannen. Adoptionsrådgivningen förverkligas genom avtal med Rädda barnen Finland r.f. I familjerätten ingår även medling enligt äktenskapslagen.

Fältarbetet är en del av de öppna insatserna, men är till sin karaktär mer uppsökande än de andra serviceformerna. Genom fältarbetet kan ungdomar i åldern 13–17 år få stöd och hjälp i ett tidigt skede, och på så sätt förebyggs att ungdomar far illa. I Fältarnas uppdrag ingår också att följa med, känna till och analysera tonårskulturen på Åland.

Den långsiktiga målsättningen är att verksamheten inom tidigt stöd ska stävja kostnadsutvecklingen inom barnskyddet.

Målsättningar

- Tillämpningen av den nya socialvårdslagen och en anpassning av verksamheten till lagens krav och mål.
- Etablering av verksamheten med en tydlig arbetsfördelning mellan det tidiga stödet och barnskyddet.
- Skapandet av tydliga rutiner för behandling av ärenden för att uppnå myndigheternas krav på handläggningstider.

Måluppfyllelse

Tillämpningen av den nya socialvårdslagen och en anpassning av verksamheten till lagens krav och mål

Det har inneburit ett mycket utmanande arbete att starta en ny organisation samtidigt som omfattande lagstiftning trädde i kraft. Avdelningen bedöms delvis ha klarat målsättningen med att tillämpa socialvårdslagen. Arbetet fortsätter med att få styrdokument och arbetsprocesser på plats. Den nya socialvårdslagen innebär utökat ansvar och arbetet har under 2021 fokuserat på det löpande klientarbetet med målsättning att ge adekvat service parallellt med arbetet med arbetsprocesser och rutiner. Arbetsbelastningen har varit mycket hög och arbetet inleddes med färre antal anställda än planerat. Överföring av klienter från primärkommunerna tog mycket arbete i anspråk då alla inte fanns registrerade i socialvårdsprogrammet samt pågående barnskyddsutredningar överfördes till ny personal.

Etablering av verksamheten med en tydlig arbetsfördelning mellan det tidiga stödet och barnskyddet

Etablering av verksamheten är ett fortsatt arbete och en tydlig arbetsfördelning mellan Tidigt stöd och barnskyddet har uppnåtts. Arbetet och samarbetet mellan avdelningarna behöver vara flexibelt och kan bedömas som mycket bra.

Skapandet av tydliga rutiner för behandling av ärenden för att uppnå myndigheternas krav på handläggningstider

Rutiner för behandling av ärenden för att uppnå krav på handläggningstider har skapats, däremot har de inte helt kunnat uppnås på grund av många pågående utredningar samtidigt per utredare samt pågående utredningar som påfördes från primärkommunerna.

Antal barnskyddsutredningar samt bedömning av servicebehov ökade från 2020 till 2021.

Servicenivån för stödfamiljer och -personer har tillämpats efter att gamla avtal har gått ut. Före det har primärkommunernas servicenivåer tillämpats, vilket har inneburit en stor mängd administration med att tillämpa många olika avtal vid utbetalning. Under hela år 2021 har en kö till stödpersoner och stödfamiljer funnits. Förbundsstyrelsen har bett om att servicenivåerna för stödpersoner och stödfamiljer skall ses över under 2022.

Även en kö till familjearbete finns, men förväntas kunna minska då personalstyrkan är fulltalig.

Rutiner för fakturering av hemservice har först under slutet av året klargjorts.

Övrigt inom verksamheten 2021

- Ledande socialarbetaren har hela året jobbat med egna klientutredningar och även områdeschefen har deltagit i löpande klientarbete.
- Familjerätten har haft en hög belastning. En särskild utmaning är, att endast två barnatillsyningsmän finns på Åland. Under året har ett närmare samarbete med familjerätten och familjerådgivningen etablerats.
- Övervakat och stöttat umgänge har ställt särskilda utmaningar. Det gäller avsaknad av utrymmen, personal samt processer.
- Fältarna har under större delen av året jobbat med underbemanning till följd av personalbyten och lagstadgade ledigheter. Kontakter med ungdomarna har inneburit stora utmaningar på grund av den fortsatta pandemin.
- Hemservice har verkställts genom köptjänst från privat företag eller primärkommunerna.

- Kontakter till klienter har inte i något skede under året avbrutits på grund av pandemin, men det har inneburit stora utmaningar för personalen att hålla kontakt oberoende smittläge exempelvis via Teams och telefon. Nödvändiga besök har fortsatt under hela året.
- Rekrytering av personal har varit en utmaning och särskilt behöriga socialarbetare.

Ekonomiskt utfall

Tidigt stöd för barn och familj **Belopp i 1 000 euro**	**Budget 2021**	**Förändr i budget 2021**	**Budget inkl. ändr 2021**	**Utfall 2021**	**Avvikelse**
Verksamhetsintäkter					
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	0	0	0	0	0
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsintäkter	100	0	100	1	-99
Verksamhetsintäkter totalt	**100**	**0**	**100**	**1**	**-99**
Verksamhetskostnader					
Löner och arvoden	-972	-31	-1 004	-1 037	-33
Lönebikostnader	-235	-7	-241	-214	27
Köp av tjänster	-626	38	-588	-421	167
Material, förnödenheter och varor	-56	0	-56	-15	41
Understöd	-130	0	-130	-1	129
Hyreskostnader	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-5	0	-5	-1	4
Verksamhetskostnader totalt	**-2 024**	**0**	**-2 024**	**-1 688**	**335**
Verksamhetsbidrag	**-1 924**	**0**	**-1 924**	**-1 688**	**236**

För verksamhetsområdet finns intäkter om 100 tusen euro budgeterat avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor. Detta torde ha avsett moderskapsunderstöd, vilka endast redovisas i balansen som en fordran.

Under året omfördelades medel från köp av tjänster till anställning av en ytterligare familjehandledare.

Avdelningen har inbesparingar under året, främst i form av köptjänster. Merparten av beslut om hemservice har fattats under senare delen av året då utredningar har färdigställts.

Nyckeltal

Nyckeltal	2019	2020	2021
Tidigt stöd för barn och familj			
Andelen erkännande av faderskap	152	160	186
Antal fastställda avtal om underhållsbidrag	146	153	61
Avtal om vårdnad av barn och umgängesrätt och boende	238	133	53
Antal vårdnadsutredningar			5
Antal övervakade/stöttade umgängen			3
Antal moderskapsunderstöd lådor			200
Antal moderskapsunderstöd pengar			92
Antal barnskyddsanmälningar	873	794	848
Antal behandlade barnskyddsanmälningar inom utsatt tid			718
Antal barn som barnskyddsanmälningar gäller	454	421	480
Antal barnskyddsutredningar efter inkommen barnskyddsanmälan	171	187	198
Antal barnskyddsutredningar inom utsatt tid			128
Antal bedömning av servicebehov efter inkommen barnskyddsanmälan	1	12	99
Antal bedömning av servicebehov inom utsatt tid			64
Antal klienter beviljade hemservice			23
Antal klienter beviljade familjearbete			78
Antal klienter beviljade stödpersoner			27
Antal klienter beviljade stödfamiljer			36
Antal familjer beviljade familjerehabilitering			1
Antal besök familjerådgivning	2 007	2 035	2 047

Minskning av antal vårdnadsavtal beror på lagändring.
Barnskyddsutredningar har gjorts på både avdelningen för tidigt stöd och barnskyddet.

2.2.3. Barnskydd

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Barnskydd består av resultatenheterna förvaltning, tjänster inom barnskydd, placering av barn utom hemmet samt Tallbacken. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen inom barnskyddet är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt trygga rätten till särskilt skydd.

Den rådgivning och handledning som ges och den service som beviljas inom tidigt stöd är en del av det förebyggande barnskyddet. En klientrelation inom barnskyddet inleds dock först när det konstateras att det finns ett behov av barnskydd, eller om familjen får tjänster eller stödåtgärder inom barnskyddet (mer ingripande, korrigerande åtgärder). Tjänster och stödåtgärder som kan fås endast genom barnskyddet är ekonomiskt stöd enligt barnskyddslagen, tryggande av försörjning och boende (35 § barnskyddslagen), vård- och terapiservice, intensifierat familjearbete, familjerehabilitering och övriga stödåtgärder.

Placering av barn utanför hemmet (institutions- och familjevård) ordnas då brister i omsorgen om barnet eller andra uppväxtförhållanden hotar att allvarligt äventyra barnets hälsa eller utveckling, eller barnet allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling genom till exempel användning av rusmedel, brottslig gärning eller därmed jämställbart beteende. KST upprätthåller inget eget institutionsboende inom barnskyddet utan avtal ingås med lämpliga samarbetsparter. I samarbete med Rädda barnen Åland r.f. utbildas familjevårdare och även stödfamiljer kontinuerligt.

Till barnskyddet hör även Tallbacken. Tallbacken är både ett barn- och ungdomshem och ett familjeboende och skyddshem. Här erbjuds boende för barn och unga som av olika anledningar inte kan bo hemma, för vårdnadshavare som behöver hjälp i föräldrarollen och för dem som är utsatta för hot eller misshandel. Skyddshemmet upprätthålls med stöd av landskapslag (ÅFS 2015:117) om skyddshem och kostnaden ersätts av landskapet.

Områdeschefen är ansvarig för socialjouren som ska trygga brådskande och nödvändig hjälp för alla åldrar, utanför ordinarie tjänstetid. I lagens förarbeten ges som exempel akut bostadsbrist eller akut mathjälp och utkomststöd.

Målsättningar

Fokusområdena motsvarar de som finns under tidigt stöd för barn och familj, eftersom en lämplig fördelning av arbetet mellan de två enheterna är av vikt att uppnå.

- Tillämpningen av den nya socialvårdslagen och en anpassning av verksamheten till lagens krav och mål.
- Etablering av verksamheten med en tydlig arbetsfördelning mellan det tidiga stödet och barnskyddet.
- Skapandet av tydliga rutiner för behandling av ärenden för att uppnå myndigheternas krav på handläggningstider.

Måluppfyllelse

Tillämpningen av den nya socialvårdslagen och en anpassning av verksamheten till lagens krav och mål
Skapandet av tydliga rutiner för behandling av ärenden för att uppnå myndigheternas krav på handläggningstider

Barnskyddet har under året haft en mycket stor arbetsbelastning och situationen har varit extra ansträngd då socialarbetarna inte varit fulltaliga. Ledande socialarbetaren har hela året jobbat med egna klientutredningar och även områdeschefen har deltagit i löpande klientarbete. Arbetet har påverkats av att arbetsgruppen under stora delar av året inte varit fulltalig. Till Tallbacken har det i perioder varit svårt att rekrytera vikarier.

Barnskyddet har rekryterat sex familjer som deltagit i förberedande utbildning för familjehem enligt PRIDE-modellen. Rädda barnen har utbildat familjerna med start under hösten. Barnskyddet har ett kontinuerligt behov av familjehem. Familjevårdens utökade kostnader under året beror på ett utökat antal vårddygn. Nio nya familjevårdsplaceringar har tillkommit och åtta familjehemsplaceringar avslutats (inkl. eftervård).

Socialjouren fungerar sedan maj utan frontjour, vilket innebär att samtalen kopplas direkt till jourhavande socialarbetare. Socialjouren har tryggat brådskande och nödvändig hjälp för alla åldrar, utanför ordinarie tjänstetid.

Etablering av verksamheten med en tydlig arbetsfördelning mellan det tidiga stödet och barnskyddet

Under året har barnskyddet och verksamhetsområdet tidigt stöd för barn och familj haft ett nära samarbete med fokus på de olika klientgrupperna och fördelningen mellan verksamhetsområdena. Till följd av ett utökat behov av intensifierat familjearbete (mer än två besök per vecka) har barnskyddet inte kunnat nyttja familjehandledarna på avdelningen tidigt stöd för barn och familj. Således är arbetsfördelningen delad så att socialhandledarna på Tallbacken utfört intensifierat familjearbete i hemmet enligt uppdrag. Detta har inneburit ett behov av utökade personalresurser på Tallbacken under året. Till föräldrar vars barn är omhändertagna har barnskyddet erbjudit föräldrastöd för att stödja relationen mellan barnet och den biologiska föräldern för att målsättningen i klientplanen ska kunna uppnås. Detta arbete har utförts både av personal på tidigt stöd och Tallbacken. Under året har barnskyddets personal övervakat umgängen mellan förälder och omhändertagande barn för sammanlagt 18 barn. För att täcka behovet av intensifierat familjearbete, föräldrastöd, övervakat umgänge och avlastning för familjehem har barnskyddet även nyttjat köptjänster under året.

Ekonomiskt utfall

Barnskydd Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Verksamhetsintäkter					
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	270	-270	0	0	0
Avgiftsintäkter	100	0	100	71	-29
Understöd och bidrag	0	270	270	234	-36
Övriga verksamhetsintäkter	50	0	50	0	-50
Verksamhetsintäkter totalt	**420**	**0**	**420**	**304**	**-116**
Verksamhetskostnader					
Löner och arvoden	-943	-721	-1 663	-1 585	79
Lönebikostnader	-227	-84	-312	-263	49
Köp av tjänster	-3 389	1 825	-1 564	-1 438	126
Material, förnödenheter och varor	-83	0	-83	-17	66
Understöd	-204	0	-204	-107	97
Hyreskostnader	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	0	0	0	-4	-4
Verksamhetskostnader totalt	**-4 845**	**1 020**	**-3 825**	**-3 413**	**413**
Verksamhetsbidrag	**-4 425**	**1 020**	**-3 405**	**-3 108**	**297**

Intäkter som budgeteras under barnskydd är den avgift som kan uppbäras av barns föräldrar som en ersättning för familje- och anstaltsvård, med stöd av 7a § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, samt ersättning för upprätthållande av skyddshem som bekostas av landskapet.

Avgiftsintäkterna är lägre än budgeterat till följd av att processen med intressebevakare för underhållsavtal dragit ut på tiden. En schablonberäkning har gjorts så att alla barn som är placerade i vård utom hemmet har avsatta medel. Dessa sparade medel uppgår till 18 773,90 euro och är således en kostnad i bokslutet 2021.

Ersättningen för skyddshem utgår ifrån de verkliga kostnaderna och utfallet blev lägre än budgeterat.

Nyckeltal

Nyckeltal Barnskydd	2018*	2019*	2020*	2021
Antal vårddygn, vård utom hemmet				
Familjevård	6 786	8 517	11 501	11 054
Eftervård i familjevård	96	373		
Familjevård via företag	741	1 108	1 582	
Eftervård i familjevård via företag				
Institutionsvård	6 251	5 103	4 749	4 166**
Totalt	13 874	15 101	17 832	15 220

** Källa: ÅSUB*
*** varav Tallbacken 1 456*

Antal omhändertagna barn per vårdform	31.12.2021
Familjevård	
På Åland	26+1
På fastlandet och i Sverige	4
Institution	
På fastlandet och i Sverige	5
Totalt	36

2.2.4. Vuxensocialarbete

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Vuxensocialarbete består av resultatenheterna förvaltning, socialt arbete, integrationsarbete samt alkohol- och drogarbete. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Vuxensocialarbetet riktar sig till personer som fyllt 18 år. Målsättningen inom vuxensocialarbetet är att stöda individens sociala välbefinnande, funktionsförmåga och kapacitet att klara sig själv i det dagliga livet och möjlighet att fungera som fullvärdig medlem i det åländska samhället. Socialt arbete som riktar sig till vuxna innefattar rådgivning och handledning, social rehabilitering, utkomststöd, stöd i boendefrågor, stöd vid akuta krissituationer, missbrukarvård samt ordnande av socialservice för stödbehov på grund av närstående- och familjevåld samt stöd till offer för människohandel. I det sociala arbetet ingår också förebyggande av psykisk ohälsa genom rådgivning och handledning.

Socialvårdslagen förtydligar socialvårdens uppgift att stöda personer som utsätts för närstående- och familjevåld eller annat våld och illabehandling. Våld i nära relationer är ett internationellt, nationellt och åländskt problem. En utmaning är att upptäcka förekomsten av våld i nära relationer, vilket kräver att kunskap finns inom klientarbetet.

Integration är enligt definitionen i landskapslagen (ÅFS 2012:74) om främjande av integration invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds. Enligt 24 § nämnda lag är kommunen ”allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarnas integration samt för planeringen och uppföljningen av integration på lokal nivå." I förarbetena till landskapslagen om kommunernas socialtjänst (LF 25/2014–2015) framgår att till socialvården nära anknuten service räknas även de tjänster som kommunerna erbjuder invandrare enligt, och att samordningen som sker genom kommunernas socialtjänst inkluderar integrationsarbete. Vissa uppgifter kvarstår i kommunerna, och kommunerna ansvarar fortsättningsvis för integration inom till exempel barnomsorg, skola och äldreomsorg. Alla invandrare, oavsett formell status, har rätt till en inledande kartläggning.

Socialvårdens integrationsarbete innefattar bland annat att bevilja integrationsstöd i form av utkomststöd, ge handledning och rådgivning gällande olika socialskyddsförmåner och social service, medverka vid inledande kartläggningar för kvotflyktingar i samarbete med AMS, påbörja inledande kartläggningar och uppgöra integrationsplaner för invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd, tillhandahålla och utföra lagstadgad service och tjänster inom socialvården samt tillse att dessa tjänster även lämpar sig för invandrare, delta i sektorsövergripande samarbete och utveckla kompetensen i integrationsfrågor för personalen inom KST. I integrationsuppgifterna ingår även förberedelser och handläggning av ärenden i samband med flyktingmottagning, vilket sker i samarbete med mottagningskommunen. Beslut om mottagande av kvotflyktingar samt program för integrationsfrämjande fattas av medlemskommunernas fullmäktige.

För personer som är kvotflyktingar eller asylsökande utbetalas automatiskt en kalkylerad ersättning av staten till bosättningskommunen. Den årliga ersättningen är 2 300 euro/person och 6 845 euro för barn yngre än sju år. För att ersättningen ska betalas ut, krävs att kommunen har avtal med Närings-, trafik och miljöcentral (NTM-central) och ett aktuellt integrationsprogram. Därtill kan ersättning för särskilda kostnader sökas ut.

Syftet med alkohol- och drogarbete är att minska och avlägsna alkohol- och drogrelaterade faktorer som äventyrar välfärd och säkerhet samt stödja alkohol- och drogfrihet. Alkohol- och drogarbetet sker huvudsakligen i anslutning till Beroendemottagningen.

Beroendemottagningen är en öppenvårdsmottagning som erbjuder stöd och behandling till personer med missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, läkemedel, samt spel om pengar. Beroendemottagningens service riktar sig även till anhöriga. Klienter kan kontakta Beroendemottagningen direkt. Socialarbetet utförs av vuxensocialarbetets socialhandledare och socialarbetare, och beslut om plats vid behandlingshem fattas av ledande socialarbetaren inom verksamhetsområdet.

Målsättningar

- Etablering av det rådgivande och handledande arbetet i anslutning till utkomststödet och etablering av fungerande rutiner mellan Arbetsmarknadsmyndigheten (AMS) och KST.
- Etablera arbetet med de som drabbas av våld i nära relationer, där barnperspektivet kommer att betonas.
- Etablera integrationsarbetet inom KST och klargöra gränsdragningarna mellan KST och kommunerna.

Måluppfyllelse

Etablering av det rådgivande och handledande arbetet i anslutning till utkomststödet och etablering av fungerande rutiner mellan Arbetsmarknadsmyndigheten (AMS) och KST

En revidering av servicenivån för utkomststödet har påbörjats, och verksamhetsområdet arbetar med att fortsätta utveckla klientinformationen på hemsidan och annat informationsmaterial.

Klientplaner har tidigare inte utarbetats för klienter inom vuxensocialarbetet och utkomststödet i kommunerna, vilket är en skuld som behöver åtgärdas över tid.

Samarbetsmöten med bland annat AMS, psykiatrin, polisen och Boost har hållits och avser fortsätta.

Etablera arbetet med de som drabbas av våld i nära relationer, där barnperspektivet kommer att betonas

Under året har KST påbörjat arbetet med att utveckla arbetet och rutiner för att hantera dessa ärenden och ge stöd och hjälp för våldsutsatta personer. Utarbetandet av en handlingsplan för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer har påbörjats, och finns med i budgetmålsättningarna för 2022.

I socialarbetet lyfts frågor kring förekomst av våld i nära relationer bland annat vid bedömning av klientens behov av socialservice och kartläggning av klientens livssituation. Samtlig personal inom socialarbetet har under hösten 2021 deltagit i en obligatorisk webbkurs om våld, anordnad av Nationellt centrum för kvinnofrid. Vuxensocialarbete har under året deltagit i samarbetsmöten med Ålands landskapsregering kring våld i nära relationer och skyddshemsverksamheten. KST är även representerade i den så kallade Istanbulkommittén, vilken är initierad av landskapsregeringen.

Stödgrupp/stödsamtal för våldsutsatta har inte förverkligats under 2021, men samarbete och planering inleddes under hösten 2021 tillsammans med Folkhälsans familjerådgivning.

Etablera integrationsarbetet inom KST och klargöra gränsdragningarna mellan KST och kommunerna

Utvecklandet av integrationsarbetet inom KST har påbörjats under året. Ett förslag till gränsdragningsdokument för integrationsarbetet har utarbetats, med syfte att tydliggöra ansvars- och rollfördelningen mellan kommunerna och KST. KST har även deltagit i informationstillfällen om integration, vilka anordnats av Ålands landskapsregering.

Ett flyktingmottagande har under hösten 2021 genomförts utgående från Mariehamns stads beslut om flyktingmottagande.

KST har under året erhållit fullmakter från kommunerna för att kunna söka ut ersättning för den socialvård som tillhandahållits och bekostats av KST, så som utkomststöd för flyktingar, tolkkostnader och andra eventuella socialvårdsinsatser. Under senhösten fick KST även tillgång till UMA-registret, vilket underlättar hanteringen av integrationsärenden.

Övrigt inom verksamheten 2021

Under året har vuxensocialarbetet påbörjat arbetet med att utveckla de interna arbetsprocesserna. Ibruktagning av system för tidbokning, utkomststödets e-tjänster samt integrering mellan e-tjänsterna och socialvårdsprogrammet har krävt resurser och engagemang från verksamhetsområdet.

KST har under året haft ett avtal med Pixnekliniken. Kliniken är en svenskspråkig vård- och rehabiliteringsenhet för män och kvinnor med riskbruk, missbruk och/eller beroende vad gäller alkohol, läkemedel, droger och spel. Förutom Pixnekliniken har vuxensocialarbetet beviljat plats vid andra behandlingshem i Sverige och Finland.

Ekonomiskt utfall

Vuxensocialarbete Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Verksamhetsintäkter					
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	400	0	400	148	-252
Avgiftsintäkter	0	0	0	54	54
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsintäkter	100	0	100	2	-98
Verksamhetsintäkter totalt	**500**	**0**	**500**	**204**	**-296**
Verksamhetskostnader					
Löner och arvoden	-650	0	-650	-519	131
Lönebikostnader	-157	0	-157	-110	48
Köp av tjänster	-621	80	-541	-312	229
Material, förnödenheter och varor	-72	0	-72	-5	67
Understöd	-1 759	300	-1 459	-1 190	269
Hyreskostnader	-50	0	-50	0	50
Övriga verksamhetskostnader	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader totalt	**-3 310**	**380**	**-2 930**	**-2 135**	**794**
Verksamhetsbidrag	**-2 810**	**380**	**-2 430**	**-1 932**	**498**

KST har under året erhållit fullmakter från kommunerna för att kunna söka ut ersättning för den socialvård som tillhandahållits och bekostats av KST, så som utkomststöd för flyktingar, tolkkostnader och andra eventuella socialvårdsinsatser. Inkomsterna och utgifterna för 2021 kan konstateras vara lägre än budgeterat, vilket förklaras av att de kalkylerade ersättningarna är beroende av kommunernas beslut om flyktingmottagande samt hur den kalkylerade ersättningen fördelas mellan KST och kommunerna. Individuella faktorer så som familjesammansättning, in- och utflyttning samt integrationsperiodens giltighetstid påverkar även utfallet.

Förbundsstyrelsen tog den 27 april 2021 under paragraf 73 beslut om att kalkylerade ersättningar för mottagande av kvotflyktingar som tillkommer medlemskommunerna ska komma KST tillhanda för att täcka de kostnader som uppkommit med anledning av arbetet med integration inom förbundets verksamhetsområde. KST:s förbundsstyrelse hänvisar som grund för sitt beslut lojalitetsavtalet mellan medlemskommunerna och KST samt förbundets grundavtal.

Stadsstyrelsen i Mariehamn har fattat beslut om att överföra hälften av de kalkylerade ersättningar för 2021 som staden erhållit för integrationsfrämjande åtgärder till KST. Staden motiverar beslutet med att de inte undertecknat lojalitetsavtalet, varpå det inte är grund för staden för att överlåta de kalkylerade ersättningar som staden erhållit för integrationsarbetet 2021, samt att grundavtalet inte desto närmare reglerar hur fördelningen av dylika kostnadsersättningar ska göras i de fall där ersättning utgår för uppgifter som delas mellan KST och medlemskommun.

I utfallet för 2021 har hälften av kommunernas kalkylerade ersättningar upptagits som intäkter.

Såväl intäkterna som utgifterna understiger utkomststödets budget. Ett minskat behov av utkomststöd kan eventuellt och delvis förklaras av de temporära ersättningar och tilläggsstöd som beviljats under pandemin. En samordning av utkomststödet och en mer enhetlig praxis och tillämpning av utkomststödets servicenivå kan även ha påverkat utfallet. Intäkter som budgeteras under vuxensocialarbetet är återkrav på beviljat utkomststöd som beviljats i väntan på beslut om en annan prioriterad förmån, och sker med stöd av 20–23 § utkomststödslagen. Intäkterna från utkomststödet redovisas bland avgiftsintäkter, medan de budgeterades bland övriga verksamhetsintäkter.

Personalkostnaderna är lägre än budgeterat till följd av att alla tjänster inte varit tillsatta under hela året.

Vissa kostnader för service som gäller verksamhetsområdet, bland annat hemservice och boendestöd, belastar verksamhetsområdet för funktionsservice och sysselsättning.

Nyckeltal

Skyddshemsboende	**2019**	**2020**	**2021**
Vårddygn, vuxna	245	202	173
Vårddygn, barn	96	162	72
Antal familjer	-	10	9

Missbrukarvård	**2019**	**2020**	**2021**
Beroendemottagningen			
Antal klienter totalt	274	270	212
- varav kvinnor	107	114	94
- varav män	167	156	118
Antal besök	2 762	2 683	2 107
Övrig missbrukarvård			
Antal placeringar			8

Utkomststöd	**2021**
Antal hushåll	438
Antal personer	748
Antal ansökningar	
Anlänt under perioden	2 302
Begäran om utredning sänd	557
Beslut gjorts	2 302
Behandlingstid i medeltal, vardagar per ansökan	3

Kontakt med socialvården för bedömning av servicebehovet	**2021**
Service för personer i arbetsför ålder	21
Äldreservice	7
Missbrukarvård	0

2.2.5. Funktionsservice och sysselsättning

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Funktionsservice och sysselsättning består av resultatenheterna förvaltning, socialt arbete, service för personer med funktionsnedsättning, boende samt sysselsättning. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet. Målsättningen inom funktionsservice och sysselsättning är att främja de handikappades förutsättningar att leva och vara verksamma som jämbördiga medlemmar av samhället samt att förebygga och undanröja olägenheter och hinder som handikappet medför.

Funktionsservice övergripande
I socialt arbete ingår rådgivning och handledning. Service för personer med funktionsnedsättning omfattar olika former av understöd, stöd för rörligheten enligt socialvårdslagen, färdtjänst enligt handikappservicelagen, bostadsanpassningar/hjälpmedel/redskap, stödperson, stöd för närståendevård (klienter under 65 år), sysselsättning, personlig assistens, hemservice och olika former av boendeservice.

Specialomsorgen, som fram till 31.12.2020 varit förbundets huvudsakliga uppgift, fortgår i förbundets regi som en del av funktionsservice och sysselsättning. Lagen om specialomsorger innehåller bestämmelser för dem som på grund av medfödd eller i utvecklingsåldern erhållen sjukdom eller skada hämmats eller störts i sin utveckling eller sina psykiska funktioner och som inte med stöd av någon annan lag kan få den service de behöver. Syftet med specialomsorgerna är att hjälpa dessa personer att reda sig i det dagliga livet, självständigt förtjäna sitt uppehälle och anpassa sig i samhället samt att tillförsäkra hen den vård och omsorg av annat slag som behövs.

Boendeservice
Boende inom förbundet bedrivs idag vid nio olika boenden. Därtill finns ett korttidsboende (Solkulla) och ett boendestöd som stöder självständigt boende i eget hem. Boendena leds av föreståndare och i förverkligandet av omsorgen deltar vårdare. Samordningen av socialvården ger tillfälle till att ta ett mer samlat grepp kring boende även för andra grupper än klienter inom specialomsorgen.

Sysselsättning
Sysselsättning är också en viktig del av specialomsorgen. KST har sammanlagt sex dagverksamheter som leds av föreståndare och i verksamheten deltar vårdare och handledare. Vidare finns en dagverksamhet i anknytning till Åkersvängens boende.

Förutom dagverksamheten för klienter inom specialomsorgen har förbundet skyldighet att tillgodose behovet av verksamhet i sysselsättningssyfte (70 § socialvårdslagen) och arbetsverksamhet för funktionshindrade (71 § socialvårdslagen). Med verksamhet i sysselsättningssyfte avses anordnande av rehabiliteringsåtgärder och andra stödåtgärder för att främja en persons möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Med arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning avses verksamhet i syfte att bevara och främja en persons funktionsförmåga i vilken den som deltar i arbetsverksamheten inte står i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen till den som anordnar verksamheten.

Målsättningar

- Samordning av sysselsättningen både inom KST och i samarbete med andra organisationer.
- Skapa nya rutiner för specialomsorgen, som organisatoriskt får en helt ny placering i organisationen.
- Etablera samarbetet med kommunerna för att skapa fungerande rutiner för den samverkan som krävs för en sömlös service.

Måluppfyllelse

Samordning av sysselsättningen både inom KST och i samarbete med andra organisationer

En plan för samordning av KST:s dagverksamheter inom specialomsorgen har tagits fram och kartläggning av befintliga fastigheter och kommande behov har genomförts. Vidare har sökande och kartläggning av lämplig större lokal inletts.

AMS och KST har haft ett utökat samarbete under året.

Anvisningar för likvärdigt bemötande och rättvist beslutsfattande gällande sysselsättning enligt socialvårdslagen har tagits fram.

Skapa nya rutiner för specialomsorgen, som organisatoriskt får en helt ny placering i organisationen

Sysselsättningskoordinatorn och boendekoordinatorn tillträdde sina tjänster i juni respektive november och har därigenom påbörjat ett mer riktat utvecklingsarbete inom sina områden.

Skapandet av nya rutiner för utredning och beviljande av service enligt specialomsorgslag har påbörjats, både när det gäller beslutsfattande (socialarbetare/ledargruppen) och verkställande (enheterna). Verksamheten vid specialomsorgens boenden har under hela året präglats av den rådande pandemin och personalbrist. Det är utmanande att hitta behöriga vikarier och inhoppare till verksamheten. Pandemins restriktioner har påverkat både klienternas och personalens psykiska mående negativt. Under 2021 fanns ingen större utbredning av smitta på KST:s boenden.

Nya rutiner för specialomsorgen har delvis utvecklats under 2021, men arbetet fortgår. Hemkommunens tidigare roll har nu flyttats till socialarbetarna inom KST. Framtagande av nya beslutsprocesser och rutiner har påbörjats. Personalen inom specialomsorgen har regelbundet erhållit pedagogisk handledning av sakkunniga inom organisationen. Boendekoordinatorn och sysselsättningskoordinatorn har regelbundet hållit möten med föreståndarna och planeringsdagar har genomförts.

Boendeverksamheten har under 2021 utvecklats genom att erbjuda boendestöd för vuxna personer med nedsatt fysisk, psykisk, kognitiv och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Servicen riktar sig till även till personer med beroendeproblematik. Boendestödet har från tidigare fungerat som en serviceform för personer inom specialomsorgen, men under 2021 utvidgades servicen att omfatta även andra klientgrupper. Nya anvisningar togs fram för att tydliggöra boendestödets uppdrag hos klienten.

Etablera samarbetet med kommunerna för att skapa fungerande rutiner för den samverkan som krävs för en sömlös service

Samverkansavtalet mellan ÅHS, kommunerna och KST gällande hemsjukvård och hemservice har kommit i gång under året under ledning av ÅHS samordnare.

Utöver den nya socialvårdslagen har även den nya lagen om barnomsorg och grundskola samt den nya äldrelagen trätt i kraft 2021. Det innebär stora utmaningar för samtliga berörda och ännu efter år 2021 kvarstår en hel del arbete med uppdraget att etablera samarbete med kommunerna för att skapa fungerande rutiner för den samverkan som krävs för en sömlös service.

Övrigt inom verksamheten 2021

Kartläggning och identifiering
Inom socialarbetet har det under KST:s uppstartsår varit stort fokus på att identifiera ärenden samt klargöra omfattningen av och innehållet i den tidigare beviljade servicen. Det var utmanande att få kännedom om klienterna samma dag (1.1.2021) som servicen skulle ges. Majoriteten av kommunerna hade inte använt det digitala socialvårdsprogrammet inom handikappservice och inte heller det elektroniska systemet för stöd för rörligheten och färdtjänst, vilket har inneburit att KST har fått uppdatera uppgifter i systemen samt hantera en stor mängd pappersakter.

Arbete har påbörjats med att, från samtliga 16 primärkommuner och Ålands omsorgsförbund, implementera enhetliga styrdokument för samordning och ökad likabehandling, med harmonisering av verksamhetsinsatserna vid de enskilda klientbedömningarna. Verksamhetsområdet har även arbetat med att ta fram eller förtydliga befintliga servicenivåer, anvisningar, handböcker samt beskrivningar av rutiner och processer. En del styrdokument har tagits fram men här behöver arbetet fortsätta.

Identifierade behov
I och med att all boendeservice, hemservice inklusive stödtjänster samt stöd för rörligheten till stor del administrerats av kommunernas äldreomsorgsförvaltning innan KST:s tillkomst har prognoserna för dessa insatser, volymer och administrativa rutiner inte per automatik övergått från kommunernas socialförvaltning till KST, vilket påtagligt fördröjt handläggningen och även inneburit en underdimensionerad personalvolym för hanteringen av dessa ärenden. I samband med den nya lagstiftningen har det uppstått nya frågeställningar kring gränsdragningar, särskilt mellan handikappservice och kommunernas äldreomsorg samt barnomsorg och grundskola, som behöver diskuteras och klargöras.

Arbetsbelastningen 2021 har varit mycket påfrestande inom socialarbetet, vilket delvis berott på att klienterna var fler än uppskattat och därav var personaldimensioneringen i underkant. Överföringen av klienterna från primärkommunerna samt ordnandet av servicen har krävt ett stort engagemang och har till viss del varit väldigt arbetsdrygt.

Trycket på boendeplatser för personer under 65 år som ej hör till specialomsorgen har varit stort, både vad gäller behovet av tillfälliga vistelser för medicinskt klinikfärdiga personer och av mer permanenta platser. Totalt har socialarbetarna handlagt ett trettiotal ärenden gällande klinikfärdiga under året, där klienten enligt ÅHS-lagen skrivs ut inom tre vardagar eller fem dagar inklusive veckoslut efter att denne har bedömts vara medicinskt klinikfärdig. Beredskapen för dessa ärenden fanns inte med i KST:s resursering för 2021, varken när det gäller socialarbetarresurser eller fysiska boendeplatser. Här har socialarbetarna vid varje ärende fått kontakta kommunala enheter för att hitta placering. Primärkommunerna och Oasen har sålt platser till KST.

Även ombesörjande av hemservicetjänster inklusive stödtjänster såsom matservice och trygghetslarm har medfört många tillfälliga arbetsdryga arrangemang, i synnerhet då KST helt saknar egen hemservicepersonal och socialarbetarna vid varje ärende fått kontakta kommunala verksamheter för att hitta utförare för servicen. Under år 2021 har KST upphandlat hemservice i Mariehamn med omnejd i syfte att få ett lägre timpris.

Personlig assistans är en stor del av funktionsservice. En socialhandledare har skött samordningen av den personliga assistansen för att säkerställa tillgången på assistenter och kontinuiteten för klienterna. Personlig assistens kan verkställas på tre olika sätt; genom att KST anställer personliga assistenter, via

arrangemang där klienterna själva fungerar som arbetsgivare eller genom köptjänst. KST har inlett en omfattande upphandling gällande personlig assistans under 2021.

Ekonomiskt utfall

Funktionsservice och sysselsättning Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Verksamhetsintäkter					
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	2	0	2	208	206
Avgiftsintäkter	514	0	514	668	154
Understöd och bidrag	0	0	0	64	64
Övriga verksamhetsintäkter	5	0	5	62	58
Verksamhetsintäkter totalt	**520**	**0**	**520**	**1 002**	**482**
Verksamhetskostnader					
Löner och arvoden	-9 105	0	-9 105	-9 196	-90
Lönebikostnader	-1 971	0	-1 971	-2 050	-78
Köp av tjänster	-5 569	-1 400	-6 969	-8 931	-1 962
Material, förnödenheter och varor	-430	0	-430	-446	-16
Understöd	-354	-83	-437	-253	184
Hyreskostnader	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-97	83	-14	-13	1
Verksamhetskostnader totalt	**-17 526**	**-1 400**	**-18 926**	**-20 888**	**-1 961**
Verksamhetsbidrag	**-17 006**	**-1 400**	**-18 406**	**-19 886**	**-1 480**

Intäkter inom funktionsservice och sysselsättning utgörs av avgifter för institutionsvård, avgifter för serviceboende, försäkringsersättningar inom handikappservice, hemserviceavgifter samt avgifter för stödtjänster såsom måltidsservice, trygghetslarm och tillsynskamera. Avgift för serviceboende i eget hem uppbärs inte om service beviljats med stöd av handikappservicelagen.

Under året har KST erhållit så kallad hemkommunsersättning där en kommun på fastlandet har betalningsansvar för en klient med personlig assistens. Därtill har ersättning erhållits för ordnande av fritidshemsverksamhet för en klient inom specialomsorgen. Dessa poster redovisas under övriga försäljningsintäkter och har inte budgeterats.

KST ansökte om statsstöd för extra kostnader orsakade av pandemin till ett belopp om 64 482,55 euro avseende 2020. Då omfattningen av en eventuell ersättning var oklar togs ingen ersättning upp i bokslutet för 2020. Den ansökta ersättningen beviljades sedan i sin helhet och redovisas som understöd och bidrag 2021.

Avgiftsintäkterna blev högre än budgeterat. Övriga verksamhetsintäkter består till största delen av ersättningar från ÅHS avseende andel av vissa klienters kostnader för boende utanför Åland. Dessa poster har inte budgeterats.

Personalkostnaderna har påverkats negativt av årets förändring av semesterlöneskulden. Det nya boendet på Mariegatan som fanns med i budgeten planeras tas i bruk först 2023, vilket ger en budgetunderskridning för 2021. Personalkostnaderna för personlig assistens är högre än budgeterat, vilket kompenseras med lägre kostnader för köpta assistenstjänster.

Budgeterade medel för köp av tjänster har inte räckt till, trots en omdisponering på 1,4 miljoner euro. Främst beror detta på för lågt budgeterade belopp för boende ej egen produktion och färdtjänst samt avlastning för närståendevård.

KST har under året köpt hemservicetjänster från Mariehamns stad. Parterna är inte eniga om timpriset för dessa tjänster och förhandlingar pågår. I enlighet med försiktighetsprincipen har kostnaderna upptagits till det pris som Mariehamns stad har fakturerat. Det tvistiga beloppet uppgår till 739 401 euro.

På grund av pandemin har kostnaderna för livsmedel och sjukvårdsmaterial inom specialomsorgen varit högre än normalt.

Arbets- och flitpeng till klienterna redovisas som understöd. Kostnaderna för understöd är totalt sett lägre än budgeterat.

Nyckeltal

Nyckeltal Funktionsservice och sysselsättning	2021
Avlastning närståendevård, antal dygn	2 358
Klinikfärdiga klienter, antal dygn (ÅHS självkostnad)	7
Handikapp - placeringar utanför Åland, vårddygn	1 429
Institution, SVL (tjänster för äldre + psykisk ohälsa), + intervallvård*, vårddygn	4 000
Institution, vårddygnsavgift i medeltal euro/månad	1 191
ESB + intervallvård, vårddygn	3 672
ESB, vårddygnsavgift i medeltal euro/månad	456
Stöd för rörligheten (SVL), antal klienter	324
Färdtjänst (HSL), antal klienter	680
Antal stödpersoner/familjer per 31.12	49
Antal närståendevårdare	231
Antal klienter som erhållit närståendevård	216
Antal nya beslut enligt lag om närståendevård	115
Antal nya beslut enligt socialvårdslagen	266
Antal nya beslut enligt handikappservicelagen	423
Antal personliga assistenter:	170
- varav KST-anställda	37
- varav klienten är själv arbetsgivare	117
- varav assistenter via köptjänst	16
Antal klienter som erhållit personlig assistans	94
Hemservice + familjehemservice, antal klienter	57

** Köpta vårddygn*

Boendeservice inom specialomsorgen	2018	2019	2020	2021
Gruppboendeservice, antal klienter per 31.12	77	77	78	79
Gruppboendeservice, antal dygn	27 782	28 105	28 018	25 554
Boendestöd, antal klienter per 31.12	22	19	22	39
Boendestöd, antal timmar	3 916	4 001	3 845	4 161
Korttidsboende Solkulla, antal klienter per 31.12	13	12	13	8
Korttidsboende Solkulla, antal dygn	628	677	695	494
Köpta tjänster, antal klienter per 31.12	10	6	6	13
Övrigt boende specialomsorg (ingår institution), vårddygn				4 726
Övrigt boende specialomsorg, vårddygnsavgift i medeltal, euro/mån				48

Sysselsättning inom specialomsorgen	2018	2019	2020	2021
Daglig verksamhet, antal klienter	99	99	100	118
Daglig verksamhet, antal närvarodagar	17 710	20 516	18 575	18 980

Sysselsättning enligt socialvårdslagen	2018	2019	2020	2021
Antal klienter i verksamhet sysselsättningssyfte (§ 70)	42	43		28
Antal klienter i arbetsverksamhet (§ 71)	8	15		16

2.3. Resultaträkningsdelens utfall

Resultaträkning Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse	Utfall 2020
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	25 626	0	25 626	25 503	-123	10 777
Övriga försäljningsintäkter	672	-270	402	355	-47	28
Avgiftsintäkter	614	0	614	793	179	279
Understöd och bidrag	40	270	310	380	70	341
Övriga verksamhetsintäkter	529	0	529	310	-219	226
Verksamhetsintäkter totalt	**27 481**	**0**	**27 481**	**27 341**	**-140**	**11 651**
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-12 418	-752	-13 169	-12 961	209	-7 262
Lönebikostnader	-2 766	-91	-2 857	-2 768	89	-1 575
Köp av tjänster	-10 838	543	-10 295	-12 010	-1 715	-1 470
Material, förnödenheter och varor	-928	0	-928	-718	210	-680
Understöd	-2 447	217	-2 230	-1 550	680	-114
Hyreskostnader	-762	0	-762	-659	102	-278
Övriga verksamhetskostnader	-233	83	-150	-24	126	-30
Verksamhetskostnader totalt	**-30 392**	**0**	**-30 392**	**-30 691**	**-299**	**-11 411**
Verksamhetsbidrag	**-2 912**	**0**	**-2 912**	**-3 351**	**-439**	**240**
Landskapsandelar	3 227	0	3 227	3 617	390	0
Finansiella intäkter och kostnader	-43	0	-43	-31	12	-32
Årsbidrag	**273**	**0**	**273**	**236**	**-37**	**208**
Avskrivningar enligt plan	-282	0	-282	-246	36	-223
Räkenskapsperiodens resultat	**-9**	**0**	**-9**	**-10**	**-1**	**-15**
Förändring i avskrivningsdifferens	9	0	9	10	1	15
Räkenskapsperiodens över-/underskott	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2.4. Investeringsdelens utfall

Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Förvaltningen					
Kontorsmöbler	65	30	95	90	-5
Datorer och IT-utrustning	20	10	30	20	-10
System (ärendehantering, ekonomi, Abilita Socialvård)	50	10	60	42	-18
Enheter					
Gemensamma möbelinköp	35	-35	0	0	0
Inköp maskiner och inventarier	0	50	50	31	-19
Tistelgränd					
Inköp av markiser	20	0	20	12	-8
Renovering insida och badrum	60	-60	0	0	0
Navigationsskolegränd (Hildas hus)					
Insidesrenovering	35	-35	0	0	0
Blåbärsstigen					
Insidesrenovering	130	-130	0	0	0
Dränering och markåtgärder	90	0	90	83	-7
Svedgränd					
Projektering av nybyggnation	121	-121	0	0	0
Smedjegränd (Solkulla)					
Reparation av fasad och målning	50	0	50	32	-18
Totalt	**676**	**-281**	**395**	**310**	**-85**

2.4.1. Förvaltningen

Det ursprungligen budgeterade anslaget för kontorsmöbler avsåg befintliga inventarier i Nyfahlers som köptes från Mariehamns stad. Därutöver har möbler såsom skrivbord, stolar och skåp ytterligare behövts till både Nyfahlers och Nygatan.

Posten datorer och IT-utrustning omfattar bland annat datorer, skärmar, skrivare och scanners.

Posten system omfattar ekonomi- och ärendehanteringssystem samt Abilita Socialvård. Styrelsen tog beslut om uppgradering av ekonomisystemet under våren och anslaget ökades. Uppgraderingen har påbörjats och planeras slutföras under våren 2022. En förstudie har utförts avseende ärendehanteringssystemet. Projektet fortsätter under 2022. Inom ramen för projektet med Abilita Socialvård har anslaget använts för bland annat implementation av datalagret och SMS-påminnelser. För detta projekt har finansieringsandelar om 85 % erhållits från Ålands landskapsregering.

2.4.2. Enheter

Målsättningar

KST:s enheter är i behov av nya möbler med jämna mellanrum, för att göra detta mer överskådligt kommer möbelinköpen att upphandlas framledes och behöver då finnas med i investeringsdelen.

Måluppfyllelse

Anslaget för gemensamma möbelinköp ändrades till att omfatta inköp av maskiner och inventarier till boendeservice och dagverksamhet samt Tallbacken. Anslaget har använts för inköp av möbler, men även byggnadsinventarier såsom tvättmaskiner, torkskåp, torktumlare och diskmaskiner samt inköp av ett epilepsilarm. Befintliga inventarier på Tallbacken har köpts från Mariehamns stad, men fanns inte med i den ursprungliga budgeten.

2.4.3. Tistelgränd

Målsättningar

Tistelgränd byggdes år 2003. Markiserna på Tistelgränd är ur funktion, fler av markiserna går inte att använda. Markiser är ett skydd för hyresgäster dels vad gäller att hålla värmen ute, men även ett insynsskydd.

Enligt underhållsplan
Lösa klinkers plattor förekommer i såväl badrum som entréer, konstaterade brister i våtrummen p.g.a. slitage det flesta golvbrunnarna är monterade med förhöjningsring vilket innebär risk för läckage. Golvet består till stora delar av parkett som slitits och ger stickor. Renovering av våtrum och golvbyte rekommenderas.

Måluppfyllelse

Inköp och montering av markiser genomfördes enligt plan genom konkurrensutsättning.

Renovering av insida och badrum genomfördes inte under 2021. Insidesrenoveringen har lagts in i budgeten för 2022 och badrumsrenoveringen i plan 2024.

2.4.4. Navigationsskolegränd (Hildas Hus)

Målsättningar

Enligt underhållsplan
Hildas hus byggdes år 2000. Rekommenderas omfattande byte av golvmattor detta beroende på att det funnits gropar i betonggolvet där plastmattan spruckit på fler ställen. Problemet återfinns i större delen av entréplanen och härrör från byggtiden. Mot yttervägg förekommer stora bulor i mattan till följd av att plattan satt sig. Golvmattan på entréplan bör rivas ut och golvet avjämnas och nya mattor monteras.

Måluppfyllelse

Insidesrenoveringen genomfördes inte under 2021 och projektet har lagts in i plan 2024.

2.4.5. Blåbärsstigen

Målsättningar

Enligt underhållsplan
Blåbärsstigen byggdes år 1992, målning av byggnadens insida skedde år 2007. Byggnadens invändiga ytor slits hårt, och på vissa ställen börjar det vara aktuellt att måla om igen. Plastmattornas skarvar har på vissa ställen börjat spricka och vid flera dörröppningar har mattan i sig själv spruckit. Plastmattorna är generellt slitna i ytan och mot golvlisterna saknas tätning. Sprickorna i mattan och avsaknaden av tätning mot golvlisterna gör att fukt tränger in vid till exempel vid städning.

Golvkonstruktionen är uppreglade trägolv på platta på mark, vilket är en erkänd riskkonstruktion. Inför en renovering av insidan bör golvkonstruktionen undersökas närmare genom att öppna upp den på ett par ställen. Utrymmena fungerar som bastu och tvättrum för klienterna och bedöms inte vara renoverade sedan byggnaden uppfördes. Våtrum som uppförts i början av 1990-talet utfördes inte med tätskikt bakom de keramiska plattorna på samma sätt som man gjort på senare år. Istället användes så kallad tunn dispersion, vilket har en teknisk medellivslängd av 15 år. Renovering av byggnadens insida, omfattande byte av golvmattor och målning av ytor. Om undersökningar visar att det finns problem i golvkonstruktionen bör den byggas om vilket är en stor entreprenad. Även bastuutrymmet behöver ses över då det inte uppfyller dagens standard.

Enligt underhållsplan
Socklarna är omålade betongsocklar. Förekomst av utvändig fuktisolering har inte kunnat fastställas. På flera ställen finns planteringar/växtlighet mot sockeln. Med rabatter och växter nära grunden riskerar man att få fukt kvarstående i väggarna med risk för invändiga fuktskador, samtidigt som rötterna kan skada grunden och sätta dräneringen ur funktion. Även gräsytor direkt mot socklar ökar risken för kvarstående fukt mot socklar och murar. Dränerings- och dagvattenrör har en teknisk medellivslängd om ca 25 år. Dränering av byggnaden är därför aktuell. I samband med detta byts utvändig fuktisolering.

Måluppfyllelse

Insidesrenoveringen genomfördes inte under 2021 och projektet har lagts in i plan 2024. Undersökningar av inomhusklimatet inleddes under 2021 och fortsätter 2022.

Dränering och markåtgärder genomfördes enligt plan.

2.4.6. Svedgränd

Målsättningar

Svedgränd byggdes år 1984 och totalrenoverades år 2001. Fastigheten i dagens skick är dyr att renovera och behoven för KST har ändrat gällande fastigheten. Projektering av ny byggnad enligt angiven plan för att utöka boendeplatser, äldre klienter och en mer anpassad byggnad för grundvård.

Det saknas boendeplatser inom KST som är anpassade för multihandikappade och äldre. På Svedgränd skulle kunna byggas fler boenden med den gemensamma nämnaren att personal främst behöver vara specialiserade på grundvård. Det skulle finnas samordningsvinster gällande bland annat nattpersonal och vikarier.

Måluppfyllelse

Projekteringen genomfördes inte under 2021 och ett anslag har lagts in i budgetförslaget för 2022.

2.4.7. Smedjegränd (Solkulla)

Målsättningar

Enligt underhållsplan
Smedjegränd byggdes år 2005. Byggnadernas fasader består av målad lockläktpanel. Målningsintervallen är kraftigt eftersatt vilket lett till att panel och ribbor bitvis börjat slå sig och spricka sönder. Målningsbehov gäller även dörrar. Vid målning av fasaderna bör skadat trä bytas ut, mindre sprickor och defekter kan tätas med fogmassa innan målning. Lämpligt målningsintervall för denna typ av fasad är maximalt 10 år. Då det konstaterats vissa bekymmer med möss på vinden rekommenderas att så kallade musband installeras i fasadernas luftspalter, något som saknas idag. Åtgärd gäller huvudbyggnad såväl som förrådsbyggnad. Byte och breddning av entrédörrar med nya automatiska dörröppnare på tryckknapp bör göras i samband med målning.

Måluppfyllelse

Reparation av fasad och målning genomfördes enligt plan. Åtgärder avseende dörrar har inte utförts.

2.5. Finansieringsdelens utfall

Belopp i 1 000 euro	Budget 2021	Förändr i budget 2021	Budget inkl. ändr 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Verksamhetens kassaflöde					
Årsbidrag	273	0	273	236	-37
Investeringarnas kassaflöde					
Investeringsutgifter	-676	281	-395	-372	23
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	0	0	0	62	62
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	**-403**	**281**	**-122**	**-74**	**48**
Finansieringens kassaflöde					
Ökning av långfristiga lån	810	0	810	0	-810
Minskning av långfristiga lån	-511	0	-511	-389	122
Förändring av kortfristiga lån	90	0	90	1	-89
Förändringar i lånebeståndet	389	0	389	-388	-777
Förändringar i eget kapital					
Förändring av förvaltade medel och förvaltat kapital	0	0	0	133	133
Förändringar av fordringar	0	0	0	-240	-240
Förändring av räntefria skulder	0	0	0	2 970	2 970
Övriga förändringar i likviditeten	0	0	0	2 863	2 863
Finansieringens kassaflöde	**389**	**0**	**389**	**2 475**	**2 086**
Förändring av likvida medel	**-14**	**281**	**267**	**2 401**	**2 135**

3. BOKSLUT

3.1. Resultaträkning

Belopp i euro	2021	2020
Verksamhetsintäkter		
Ersättningar från kommuner	25 503 164,70	10 776 996,86
Övriga försäljningsintäkter	355 199,84	27 768,23
Avgiftsintäkter	792 644,26	278 799,47
Understöd och bidrag	379 529,68	340 887,50
Övriga verksamhetsintäkter	310 014,45	226 057,09
Verksamhetsintäkter totalt	**27 340 552,93**	**11 650 509,15**
Verksamhetskostnader		
Löner och arvoden	-12 960 909,69	-7 261 808,20
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-2 342 434,27	-1 352 727,37
Övriga lönebikostnader	-426 024,76	-222 344,16
Köp av tjänster	-12 010 164,01	-1 470 317,43
Material, förnödenheter och varor	-717 954,25	-680 376,61
Understöd	-1 550 064,23	-114 463,78
Hyreskostnader	-659 477,57	-278 438,00
Övriga verksamhetskostnader	-24 366,45	-30 177,34
Verksamhetskostnader totalt	**-30 691 395,23**	**-11 410 652,89**
Verksamhetsbidrag	**-3 350 842,30**	**239 856,26**
Landskapsandelar	3 617 434,29	0,00
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella intäkter	124,25	158,49
Räntekostnader	-25 914,63	-28 568,10
Övriga finansiella kostnader	-4 864,87	-3 236,47
	-30 655,25	-31 646,08
Årsbidrag	**235 936,74**	**208 210,18**
Avskrivningar enligt plan	-245 917,07	-223 436,59
Räkenskapsperiodens resultat	**-9 980,33**	**-15 226,41**
Förändring i avskrivningsdifferens	9 980,33	15 226,41
Räkenskapsperiodens över-/underskott	**0,00**	**0,00**

3.2. Finansieringsanalys

Belopp i euro	2021	2020
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	235 936,74	208 210,18
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-371 868,96	-297 252,39
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	61 777,24	119 939,46
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	**-74 154,98**	**30 897,25**
Finansieringens kassaflöde		
Ökning av långfristiga lån	0,00	900 000,00
Minskning av långfristiga lån	-388 577,28	-1 276 670,54
Förändring av kortfristiga lån	656,73	50 387,06
Förändringar i lånebeståndet	-387 920,55	-326 283,48
Förändringar i eget kapital	0,00	1 988 797,85
Förändring av förvaltade medel och förvaltat kapital	132 898,03	0,00
Förändringar av fordringar	-239 652,80	-567 353,09
Förändring av räntefria skulder	2 970 072,84	74 643,40
Övriga förändringar i likviditeten	2 863 318,07	-492 709,69
Finansieringens kassaflöde	**2 475 397,52**	**1 169 804,68**
Förändring av likvida medel	**2 401 242,54**	**1 200 701,93**
Likvida medel 31.12	**5 046 005,61**	**2 644 763,07**
Likvida medel 1.1	**2 644 763,07**	**1 444 061,14**

3.3. Balansräkning

Belopp i euro	31.12.2021	31.12.2020
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	26 948,37	4 450,16
Förskottsbetalningar	32 651,18	22 908,33
	59 599,55	27 358,49
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	15 224,88	15 224,88
Byggnader	4 678 549,85	4 746 921,97
Maskiner och inventarier	157 169,66	56 863,95
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	0,00	0,00
	4 850 944,39	4 819 010,80
Placeringar		
Aktier och andelar	575,00	575,00
	575,00	575,00
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT	**4 911 118,94**	**4 846 944,29**
FÖRVALTADE MEDEL		
Donationsfondernas medel	538 878,60	468 860,65
FÖRVALTADE MEDEL TOTALT	**538 878,60**	**468 860,65**
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	411 157,23	210 897,36
Övriga fordringar	217 980,30	97 496,84
Resultatregleringar	578 578,88	659 669,41
	1 207 716,41	968 063,61
Kassa och bank		
Kassa och bank	5 046 005,61	2 644 763,07
	5 046 005,61	2 644 763,07
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT	**6 253 722,02**	**3 612 826,68**
AKTIVA TOTALT	**11 703 719,56**	**8 928 631,62**

Belopp i euro	31.12.2021	31.12.2020
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	2 000 000,00	2 000 000,00
EGET KAPITAL TOTALT	**2 000 000,00**	**2 000 000,00**
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	249 957,60	259 937,93
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER TOTALT	**249 957,60**	**259 937,93**
FÖRVALTAT KAPITAL		
Donationsfondernas kapital	538 878,60	468 860,65
Övrigt förvaltat kapital	132 898,03	0,00
FÖRVALTAT KAPITAL TOTALT	**671 776,63**	**468 860,65**
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 652 719,19	1 887 280,63
Lån från offentliga samfund	1 267 993,12	1 422 008,96
	2 920 712,31	3 309 289,59
Kortfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	234 561,44	234 561,44
Lån från offentliga samfund	154 015,84	153 359,11
Erhållna förskott	0,00	468,00
Leverantörsskulder	1 291 357,48	396 968,73
Övriga skulder	238 635,23	159 556,97
Resultatregleringar	3 942 703,03	1 945 629,20
	5 861 273,02	2 890 543,45
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT	**8 781 985,33**	**6 199 833,04**
PASSIVA TOTALT	**11 703 719,56**	**8 928 631,62**

3.4. Noter till bokslutet

3.4.1. Redovisningsprinciper

Bokslutet för Kommunernas socialtjänst k.f. har upprättats i enlighet med de allmänna bokslutsprinciperna.

Intäkter och utgifter har tagits upp i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.

Immateriella och materiella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt anskaffningsutgift minskad med avskrivningar enligt plan och med finansieringsandelar för investeringsutgifter. Avskrivningarna har beräknats enligt en på förhand fastställd plan.

Fordringar och skulder har upptagits i balansräkningen till nominellt värde.

3.4.2. Jämförbarhet med föregående verksamhetsår

Då uppgifterna för räkenskapsperioden jämförs med föregående räkenskapsperiod bör man beakta att kommunalförbundets verksamhet har utökats väsentligt till följd av det nya grundavtalet som trädde i kraft i sin helhet 1.1.2021. Fram till 2020 har förbundet producerat service enligt landskapslagen om tillämpningen av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (ÅFS 1978:48) och därutöver fått i uppdrag av berörda kommuner att sköta specialfritidshemsverksamhet. Från och med 2021 innefattar KST:s verksamhet all den socialvård som enligt lag ankommer kommunerna i enlighet med 1 § LL om kommunalt samordnad socialtjänst (ÅFS 2016:2) och kommunalförbundet utgör ett för Åland gemensamt socialvårdsområde. Från och med 2021 övergick huvudmannaskapet för specialfritidsverksamheten till Södra Ålands högstadiedistrikt k.f. Resultaträkningens uppställning har ändrats jämfört med 2020 som en anpassning till den förändrade verksamheten.

3.4.3. Intäkter från kommunerna

Enligt grundavtalet ska kommunalförbundets verksamhet finansieras av kommunerna gemensamt. Kommunalförbundets kostnader beräknas som summan av verksamhetsbidrag, avskrivningar, finansiella kostnader och extraordinära poster. Från kostnader dras landskapsandelarna som utbetalas till förbundet enligt Landskapslag (ÅFS 2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Den resulterande summan utgör förbundets nettodriftskostnad.

Förbundets nettodriftskostnad fördelas mellan medlemskommunerna i två lika stora delar:

- Förbundets halva nettodriftskostnad fördelas enligt varje kommuns andel av totala antalet invånare per 31.12 före räkenskapsåret.
- Förbundets halva nettodriftskostnad fördelas enligt varje kommuns andel av den totala skattekraften.

Med kommunens skattekraft avses den uträknade beskattningsbara inkomsten i kommunen. Den beskattningsbara inkomsten beräknas genom att kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen divideras med en inkomstskattesats. Kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomstbeskattningen divideras med kommunens inkomstskattesats, medan kommunens skatteinkomster från samfundsbeskattningen divideras med den genomsnittliga inkomstskattesatsen för kommunerna i landskapet. Summan av dessa utgör kommunens skattekraft. Vid beräkningen beaktas inkomsterna från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen sådana de redovisas då beskattningen för året är slutförd.

I bokslutet ska alltid kommunernas betalningsandelar motsvara förbundets nettodriftskostnad.

Kommun	Skattekraft 2020	Andel %	Fördelning 50 %	Invånare 31.12.2020	Andel %	Fördelning 50 %	Fördelning totalt	Fakturerat	Regleras
Brändö	11 270 052	1,79 %	228 691,78	449	1,49 %	190 031,55	418 723,32	383 448,25	35 275,07
Eckerö	16 269 455	2,59 %	330 139,60	958	3,18 %	405 457,06	735 596,66	729 431,83	6 164,83
Finström	47 003 115	7,48 %	953 786,69	2 603	8,64 %	1 101 675,09	2 055 461,78	2 076 503,92	-21 042,14
Föglö	10 138 353	1,61 %	205 727,34	526	1,75 %	222 620,48	428 347,82	431 879,83	-3 532,01
Geta	6 134 234	0,98 %	124 475,80	511	1,70 %	216 271,98	340 747,78	341 760,00	-1 012,22
Hammarland	25 341 163	4,03 %	514 222,59	1 599	5,31 %	676 749,32	1 190 971,91	1 190 099,58	872,33
Jomala	111 554 168	17,75 %	2 263 655,91	5 386	17,88 %	2 279 532,10	4 543 188,01	4 444 452,25	98 735,76
Kumlinge	5 895 352	0,94 %	119 628,41	307	1,02 %	129 932,48	249 560,89	257 256,00	-7 695,11
Kökar	3 490 173	0,56 %	70 822,56	225	0,75 %	95 227,39	166 049,95	173 855,92	-7 805,97
Lemland	39 105 382	6,22 %	793 525,97	2 114	7,02 %	894 714,23	1 688 240,20	1 665 275,58	22 964,62
Lumparland	7 135 672	1,14 %	144 796,97	372	1,23 %	157 442,62	302 239,58	306 887,75	-4 648,17
Mariehamn	281 713 268	44,83 %	5 716 522,46	11 705	38,85 %	4 953 940,44	10 670 462,90	10 883 352,08	-212 889,18
Saltvik	36 721 219	5,84 %	745 146,57	1 806	5,99 %	764 358,52	1 509 505,08	1 528 955,83	-19 450,75
Sottunga	1 806 923	0,29 %	36 666,05	101	0,34 %	42 746,52	79 412,57	75 480,42	3 932,15
Sund	17 796 819	2,83 %	361 132,86	1 007	3,34 %	426 195,47	787 328,33	798 360,25	-11 031,92
Vårdö	7 029 415	1,12 %	142 640,81	460	1,53 %	194 687,11	337 327,92	339 107,58	-1 779,66
Totalt	**628 404 761**	**100,00 %**	**12 751 582,35**	**30 129**	**100,00 %**	**12 751 582,37**	**25 503 164,70**	**25 626 107,07**	**-122 942,37**

3.4.4. Personal

Personalkostnader	2021	2020
Löner och arvoden		
Löner	10 797 604,06	7 366 347,11
Arvoden förtroendevalda	25 335,00	29 975,48
Övriga arvoden	1 853 316,08	3 000,00
Förändring i löneskulder	148 676,09	11 781,46
Förändring i semesterlöneperiodisering	334 842,29	-16 951,49
Ersättningar från FPA	-163 398,73	-129 816,60
Olycksfallsersättningar	-35 465,10	-2 527,76
	12 960 909,69	7 261 808,20
Lönebikostnader		
Socialskyddsavgift	163 406,04	96 788,06
KomPL pensionspremie	2 139 436,10	1 262 610,10
Pensionsbaserad KomPL avgift	108 946,91	111 521,11
Olycksfalls- och grupplivförsäkring	68 928,92	32 377,24
Arbetslöshetsförsäkring	174 543,69	93 545,43
Förändring i löneskulder	34 812,12	-19 728,25
Förändring i semesterlöneperiodisering	78 385,25	-2 042,16
	2 768 459,03	1 575 071,53
Totalt	**15 729 368,72**	**8 836 879,73**

Övriga arvoden består i huvudsak av arvoden och kostnadsersättningar för närståendevård, familjevård och stödpersoner.

Årsverken	2021
Organisationsstöd	
Organisationsstöd	11,79
Totalt	11,79
Tidigt stöd för barn och familj	
Tidigt stöd för barn och familj	20,13
Totalt	20,13
Barnskydd	
Barnskydd	9,43
Tallbacken	6,46
Totalt	15,89
Vuxensocialarbete	
Vuxensocialarbete	7,69
Beroendemottagningen	3,34
	11,03
Funktionsservice och sysselsättning	
Funktionsservice och sysselsättning	11,33
Personlig assistans	15,34
Boendeservice	112,53
Daglig verksamhet	40,84
Totalt	180,04
Totalt	**238,88**

Årsverken	2020	2019
Förvaltning	13,83	12,71
Gruppboende	104,53	102,34
Daglig verksamhet	38,53	37,64
Korttidsboende	5,30	4,69
Boendestöd	3,05	2,94
Specialfritidshem	3,11	3,33
Totalt	**168,35**	**163,65**

3.4.5. Specifikation av köpta tjänster

Köpta tjänster	2021	2020
Köp av kundtjänster	10 291 343,78	760 936,41
Köp av övriga tjänster	1 718 820,23	709 381,02
Totalt	**12 010 164,01**	**1 470 317,43**

3.4.6. Arvoden till revisorerna

Arvoden till revisorerna	2021	2020
Revisionsarvoden	10 874,00	8 374,00

3.4.7. Avskrivningsplan

Immateriella tillgångar	
Övriga utgifter med lång verkningstid	
ADB-program	5 år linjärt
Materiella tillgångar	
Mark- och vattenområden	ingen avskrivning
Byggnader och konstruktioner	
Bostadsbyggnader	40 år linjärt
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	40 år linjärt
Övriga utgifter med lång verkningstid	5–20 år linjärt
Maskiner och inventarier	
Övriga transportmedel	7 år linjärt
ADB-utrustning	5 år linjärt
Pågående nyanläggningar	ingen avskrivning
Placeringar	
Aktier och andelar	ingen avskrivning

Avskrivningsplanen fastställdes av förbundsfullmäktige den 26 maj 2009.

För att en anskaffning skall räknas som en investering måste beloppet uppgå till 10 000 euro eller mera.

3.4.8. Avskrivningar

Avskrivningar	2021	2020
Immateriella tillgångar		
ADB-program	9 381,86	4 113,12
	9 381,86	4 113,12
Materiella tillgångar		
Byggnader	195 873,75	201 152,98
Transportmedel	4 851,52	8 599,23
Övriga maskiner och inventarier	35 809,94	9 571,26
	236 535,21	219 323,47
Totalt	**245 917,07**	**223 436,59**

3.4.9. Immateriella och materiella tillgångar

Immateriella och materiella tillgångar 2021			
	Immateriella tillgångar		
	Immateriella rättigheter	Förskotts-betalningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	4 450,16	22 908,33	27 358,49
Ökningar under räkenskapsperioden	72 482,70	30 917,46	103 400,16
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	-61 777,24	0,00	-61 777,24
Minskningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00
Överföringar mellan poster	21 174,61	-21 174,61	0,00
Avskrivning under räkenskapsperioden	-9 381,86	0,00	-9 381,86
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	26 948,37	32 651,18	59 599,55

	Materiella tillgångar				
	Mark- och vatten-områden	Byggnader	Maskiner och inventarier	Förskotts-betalningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	15 224,88	4 746 921,97	56 863,95	0,00	4 819 010,80
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	127 501,63	140 967,17	0,00	268 468,80
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Minskningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avskrivning under räkenskapsperioden	0,00	-195 873,75	-40 661,46	0,00	-236 535,21
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	15 224,88	4 678 549,85	157 169,66	0,00	4 850 944,39

3.4.10. Placeringar

Aktier och andelar	31.12.2021	31.12.2020
Anskaffningsutgift 1.1.	575,00	575,00
Anskaffningsutgift 31.12	575,00	575,00

Förbundets placeringar består av aktier i Åda Ab.

3.4.11. Kortfristiga fordringar

Kortfristiga fordringar	31.12.2021	31.12.2020
Kundfordringar		
Kommuner	238 290,90	156 458,76
Klienter	150 296,94	49 763,49
Övriga	22 569,39	4 675,11
	411 157,23	210 897,36
Övriga fordringar		
Momsfordringar	212 084,52	97 496,84
Övriga fordringar	5 895,78	0,00
	217 980,30	97 496,84
Resultatregleringar		
Kommunandelar	167 944,76	357 699,19
Ersättningar avseende kvotflyktingar	135 611,34	0,00
Landskapsbidrag	92 783,40	153 195,38
Fixtjänst slutreglering 2021	49 844,45	0,00
FPA-ersättningar	45 427,16	30 646,30
Försäkringsersättningar	44 340,20	0,00
Moderskapsunderstöd	21 952,00	0,00
Inköp av inventarier	0,00	65 000,00
Grundkapital	0,00	21 216,73
Övriga aktiva resultatregleringar	20 675,57	31 911,81
	578 578,88	659 669,41
Totalt	**1 207 716,41**	**968 063,61**

3.4.12. Eget kapital

Grundkapital	31.12.2021	31.12.2020
Grundkapital 1.1	2 000 000,00	11 202,15
Ökningar	0,00	1 988 797,85
Grundkapital 31.12	2 000 000,00	2 000 000,00

Kommun	Invånarantal 31.12.2019	Andel av grund-kapitalet, %	Andel av grund-kapitalet, euro
Brändö	445	1,49 %	29 781,82
Eckerö	952	3,19 %	63 713,02
Finström	2 593	8,68 %	173 537,68
Föglö	531	1,78 %	35 537,41
Geta	496	1,66 %	33 195,02
Hammarland	1 583	5,30 %	105 942,98
Jomala	5 233	17,51 %	350 220,85
Kumlinge	314	1,05 %	21 014,59
Kökar	232	0,78 %	15 526,70
Lemland	2 053	6,87 %	137 397,94
Lumparland	366	1,22 %	24 494,71
Mariehamn	11 679	39,08 %	781 622,27
Saltvik	1 849	6,19 %	123 745,15
Sottunga	88	0,29 %	5 889,44
Sund	1 023	3,42 %	68 464,73
Vårdö	447	1,50 %	29 915,67
Totalt	29 884	100,00 %	2 000 000,00

3.4.13. Avskrivningsdifferens

Avskrivningsdifferens	2021	2020
Hildas hus		
Avskrivningsdifferens 1.1	119 165,02	125 397,60
Årets förändring	-5 958,25	-6 232,58
Avskrivningsdifferens 31.12	113 206,77	119 165,02
Maskrosen		
Avskrivningsdifferens 1.1	140 772,91	149 766,74
Årets förändring	-4 022,08	-8 993,83
Avskrivningsdifferens 31.12	136 750,83	140 772,91
Totalt	**249 957,60**	**259 937,93**

3.4.14. Förvaltat kapital

Donationsfondernas kapital

Donationsfondernas kapital utgörs av May Rotz minnesfond, som tillfallit Kommunernas socialtjänst k.f. genom testamente. Förvaltningen av minnesfondens aktieportfölj sköts enligt avtal av Ålandsbanken. Av fondens avkastning utdelas stipendier till omsorgens servicetagare och personal.

May Rotz minnesfond		
Förvaltade medel	**31.12.2021**	**31.12.2020**
Aktier, BAB Södragatan 24, bostad 8	79 987,01	79 987,01
Finansiella värdepapper	374 171,63	311 147,21
Resultatregleringar	0,00	40,00
Kassa och bank	84 719,96	77 686,43
Totalt	**538 878,60**	**468 860,65**

Finansiella värdepapper	**31.12.2021**	**31.12.2020**
Anskaffningsvärde	375 070,73	321 912,80
Marknadsvärde	504 027,36	390 122,14
Bokföringsvärde	374 171,63	311 147,21

Resultaträkning i sammandrag	**2021**	**2020**
Verksamhetsintäkter	4 590,00	4 590,00
Verksamhetskostnader	-4 089,31	-4 320,80
Finansiella avgifter	-2 866,92	-2 727,40
Dividender	14 683,41	6 515,63
Övriga finansiella intäkter	65 880,72	37 732,59
Övriga finansiella kostnader	-8 063,47	-44 299,43
Räkenskapsperiodens resultat	**70 134,43**	**-2 509,41**

Övrigt förvaltat kapital

Övrigt förvaltat kapital utgörs av medel för eget hushåll enligt Barnskyddslagen (FFS 2007:417).

3.4.15. Långfristigt främmande kapital som förfaller senare än efter 5 år

Förfaller senare än efter 5 år	**31.12.2021**	**31.12.2020**
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	714 473,43	949 034,87
Lån från offentliga samfund	763 329,76	892 122,52
Totalt	**1 477 803,19**	**1 841 157,39**

Flera av lånen från offentliga samfund är annuitetslån, varmed amorteringsbeloppet varierar vid varje avbetalningstillfälle. Beräkningen per 31.12 utgår ifrån de uppskattade amorteringarna för det kommande året.

3.4.16. Kortfristigt främmande kapital

Kortfristiga räntefria skulder	31.12.2021	31.12.2020
Erhållna förskott		
Ägarkommuner	0,00	0,00
Övriga	0,00	468,00
	0,00	468,00
Leverantörsskulder		
Ägarkommuner	158 461,39	10 995,54
Övriga	1 132 896,09	385 973,19
	1 291 357,48	396 968,73
Övriga skulder		
Förskottsinnehållning och sjukförsäkringsavgift	238 635,23	159 556,97
Resultatregleringar		
Semesterlöneskuld	1 855 079,69	1 036 547,98
Löneskulder	752 758,22	361 158,97
Kommunandelar	290 887,13	341 885,21
Upplupna räntor	4 078,54	4 725,16
Resultatregleringar, ägarkommuner	866 308,13	0,00
Övriga resultatregleringar	173 591,32	201 311,88
	3 942 703,03	1 945 629,20
Totalt	**5 472 695,74**	**2 502 622,90**

KST har under året köpt hemservicetjänster från Mariehamns stad. Parterna är inte eniga om timpriset för dessa tjänster och förhandlingar pågår. I enlighet med försiktighetsprincipen har kostnaderna upptagits till det pris som Mariehamns stad har fakturerat. Det tvistiga beloppet uppgår till 739 401 euro och ingår i förbundets resultatregleringar.

3.4.17. Ansvarsförbindelser och övriga arrangemang utanför balansräkningen

Kreditlimit

Outnyttjade kreditlimiter på förbundets checkräkningskonto uppgick till 425 000 euro per 31.12.2021 (425 000 euro per 31.12.2020).

Återbetalningsansvar gällande mervärdesskatt

Utgifter för nybygge eller ombyggnad av fastigheter	Moms	Momsansvar 2021	Momsansvar 2020
År 2013 färdigställda fastigheter			
Slutförande av nybygge Åkersvängen	2 303,46	230,35	460,69
Grundreparation Godby Dagcenter	2 798,86	279,89	559,77
År 2016 färdigställda fastigheter			
Nybygge Maskrosen	422 009,50	168 803,80	211 004,75
Grundreparation Svedgränd	8 071,31	3 228,52	4 035,66
År 2017 färdigställda fastigheter			
Tillägg Maskrosen	1 884,43	942,22	1 130,66
År 2018 färdigställda fastigheter			
Grundrenovering Tistelgränd	2 616,12	1 569,67	1 831,29
Grundrenovering Hildas hus	1 838,40	1 103,04	1 286,88
År 2019 färdigställda fastigheter			
Hildas hus, takrenovering	18 808,28	13 165,80	15 046,63
Åkersvängen, ombyggnad	21 287,12	14 900,99	17 029,70
Blåbärsstigen, renovering våtrum	4 389,41	3 072,58	3 511,52
Tistelgränd, renovering badrum	3 337,48	2 336,23	2 669,98
År 2020 färdigställda fastigheter			
Åkersvängen, parkering	2 437,68	1 950,14	2 193,91
Hildas hus, bubbelbadkar	2 441,33	1 953,06	2 197,19
Tistelgränd, takrenovering	9 337,06	7 469,64	8 403,35
Blåbärsstigen, takrenovering	9 759,40	7 807,52	8 783,46
Blåbärsstigen, badrumsrenovering	5 445,64	4 356,51	4 901,08
År 2021 färdigställda fastigheter			
Tistelgränd, markiser	2 852,37	2 567,13	
Blåbärsstigen, dränering/markåtgärder	19 998,64	17 998,78	
Smedjegränd, reparation/målning fasad	7 749,38	6 974,44	
Totalt		**260 710,32**	**285 046,51**

Hyresansvar och andra avtalsrättsliga ansvar

Hyresansvar	31.12.2021	31.12.2020
Lokaler		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	526 012,40	183 715,20
Andel som ska betalas senare	188 738,05	233 679,00
	714 750,45	417 394,20
Bilar och kopieringsmaskiner		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	36 613,80	9 061,31
Andel som ska betalas senare	44 876,03	4 076,94
	81 489,83	13 138,25
Markområden		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	7 097,04	7 097,04
Andel som ska betalas senare	136 897,28	143 994,32
	143 994,32	151 091,36
Totalt	**940 234,60**	**581 623,81**

Andra avtalsrättsliga ansvar	31.12.2021	31.12.2020
Lokaler	1 911 300,00	660 059,16
Bilar och kopieringsmaskiner	0,00	82 292,02
Totalt	**1 911 300,00**	**742 351,18**

Under hyresansvar redovisas de hyror som KST betalar regelbundet för lokaler, markområden, bilar och kopieringsmaskiner, för den tid som hyresavtalet inte kan återkallas. De hyresansvar som träder i kraft efter 31.12 har tagits upp på motsvarande sätt under andra avtalsrättsliga ansvar.

Specialomsorgens klienter hyr bostäder på Havsgatan 12 B (6 st), Köpmansgatan 11 B (8 st), Lotsgatan 6 A (10 st) och Södragatan 18 B (12 st). KST har förbundit sig att betala hyra för dessa lägenheter i de fall dessa saknar hyresgäster. Samtliga lägenheter var uthyrda per 31.12.2021. Sannolikheten för att denna garanti utfaller med väsentligt stora belopp bedöms vara liten.

Rättegångar och tvister

Ett fåtal klienter har besvärat sig till förvaltningsdomstolen över förbundsstyrelsens beslut. Ärendena har ännu inte avgjorts. Med beaktande av den information som finns tillgänglig i nuläget förväntas dock inte utfallet av dessa ha någon väsentlig inverkan på förbundets resultat.

3.4.18. Transaktioner med intressenter

Inga transaktioner som skulle avvika från det sedvanliga har genomförts med kretsen av närstående/intressenter.

3.5. Förteckningar och redogörelser

3.5.1. Förteckning över bokföringsböcker

Balansbok	Inbunden pappersutskrift
Huvudbok	Inbunden pappersutskrift
Dagbok	Pärm
Bokslutsspecifikationer	Pärm

ID-serier och verifikationsslag		**Startnr**
ABILITA LÖN	Abilita lönebokföring	PR21-0001
ANL JRNL	Anläggningstillgångar journal	A-01
ABILITASOC	Betalningar från Abilita Socialvård	AS21-0001
ANL-REDOVJ	Anläggningstillgångar redovisningsjournal	AR-1
ANLÄGGNING	Anläggningstillgångar	ANL-001
BANKBET	Bankbetalningar	1
BOKFÖRING	Banktransaktioner huvudbank	B21-0001
DIV BANK	Diverse bankkonton	D21-0001
F-FAKT-B	Försäljningsfakturor	21-20001
F-FAKTURA	Försäljningsfakturor	21-10001
INK KRED	Kreditfaktura inköp	IKR001
INK KRED B	Kreditfaktura inköp	IKR1
INKÖP	Inköpsfakturor	21-50001
INKÖP-BOKF	Inköpsfakturor	21-50001
KREDIT BOK	Kreditfaktura försäljning	KR1
KREDIT FAK	Kreditfaktura försäljning	KRF1
MEMORIALER	Memorialverifikat	M21-001
REFERENSER	In- och utbetalningar	R1

3.5.2. Redogörelse av förvaring av bokföringsböcker

Förbundets bokslut med tillhörande böcker och material förvaras i brandsäkert arkiv på kansliet på Nygatan eller i slutarkivet på Hamngatan. Förbundsfullmäktiges och förbundsstyrelsens protokoll binds in. Samtliga böcker och material förvaras i minst 10 år.

3.6. Underskrifter

3.6.1. Styrelsens och förbundsdirektörens underskrifter

Årsredovisningen för Kommunernas socialtjänst k.f. innehållande verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt budgetutfall undertecknas härmed:

Mariehamn den / 2022

Runar Karlsson
Ordförande

Katrin Sjögren
Vice ordförande

Roger Jansson

Andreas Johansson

Susann Fagerström

Christian Dreyer

Katarina Dahlman
Förbundsdirektör

3.6.2. Revisorspåteckning

Över utförd granskning har idag avgivits berättelse.

Mariehamn den / 2022

Robert Lindfors

Martin Slotte

Erika Sjölund